

308617

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జేన్న పట్టణము 1915 నం॥ నవంబరు నెల 10 వ తేది బుధవారము

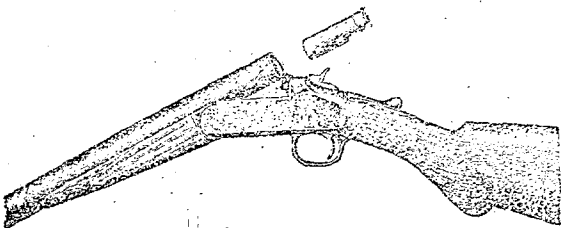
No 189

నంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర కార్తీక శుద్ధ తృతీయ ౩.

సంచిక ౧౮౯

తుపాకులు! తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివోల్వర్లు, శోటాలు, మండు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగును ఈ అక్షరముకు ప్రారంభించుకొనవచ్చును.

యం. వి. రామానుజం లెట్టి అండు కో, 12, పాపన్న బ్రాడ్రీ, మదరాసు.

Amrutanjani

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో నకా సీసా 1-కి వెల 0-8-0 తలనొప్పులమాన్పును, వాయువుబొట్ల బోగొట్టును సర్వప్రసృక్షుల తారదోలును. పొట్ల బోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశమంధు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

ప్రతిఇంటనుండగిన చౌకయైన నైద్యసహాయము సువాసన గలిగియుండును.

అమృతాంజనం డిబ్బీ; 108, ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 7, కంబు లెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఆనంద గ్రంథమాల.

శ్రీమదమరసింహకృత

నామలింగానుశాసనము

ఆంధ్ర ఆంధ్రీయ పర్యాయపద సహితము

చిన్నపైజు మేలైన కాగితములు. మంచి అట్ట బైండు నల్లవేయవారికి అత్యంతోపయోగము.

వెల 0-8-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డ్ కో.

ఆనంద ముద్రాలయాధికారులు, మదరాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము ముగ్ధత్వమరమ్మముగ లభియించబడినవి. దీనివలన 81 వ తేది జూలై నొకసారిగ నాజుగు రూపముల విలువగల ముద్రల గొనవలయు క్యాలండరు విచిత్రముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణచివేసి పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చొట్లలలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డిబ్బీ,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

6 కంబు లెట్టిపేడి, మదరాసు.

యొద్దమునకైన క్యాలండరుల కొద్ది పత్రము ముద్రించబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన మాత్రం గలదు.

వనోషధి సారసవరిలా

ఇది జేహానుండబుటు నెత్తునగడ్డలను మరియు కల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్లబొట్టు, పాతవామూష, పోట్టు నీరసగడ్డలు, కీకవికాగములకలగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడెంతయు వలతు పుష్టినికలిగించును. నెత్తున గుడ్డికలది కృత్రిమము. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మాన్పు గనపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.

కుమారులందు:- ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతక్షయవల్ల తాగుటకు వుండు) నాగల్లేతైలము వైపుతకు మందు. ఈరెండుకని నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

ప్రొప్రైటర్:- పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, పనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT Panaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

మనుష్యులకు వర్తనాదము దోమలు, నల్లులు, చీమలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి తొలగించబడుదురు.

ప్రపంచప్రసిద్ధి వడినిన జపాను వారిచే తయారు చేయబడినది.

కాటోల్ పాడరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చీమలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టీక 1-కి. అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును

2-10 పట్టలుగల పట్టె 1-కి అ 12

మీ ఆరోగ్యవ్యాధులకు చీమలను పడక టిడ్డయను నల్లులను, దోమలను, పుస్తక పేటికలను చిమటనుండి కాపాడును.

జ్వేర, టైఫాయిడ్ నులేయ రోగములను రావండ కాటోలు నిన్ను కాపాడు చుండును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నిమిషమైన నందే నేరకు. అనేక వస్తువ్రక్షులయందు అనేక బంగారుపతకములను గొప్ప బహుమానములను పొందినవి. అజాను అందు కంపెనీ, ఒసాక, జపాన్ వారిచే గణాన మోబడినది. పాడరుగొట్టములు ముడిచిమాయముగాను అర్ధవారానికి నందే నశింపజేయు పట్టెటూళ్లనుండి వ్యాధిమాయ తను విరచనామా పోస్టు, డిబ్బీ, విడివిడిగా వ్యాపారచరయము.

పోలు పేకెట్టు:-

టి. హరకండు

18/288 వైనాజాని రోడ్డు, మదరాసు

అపి నీలకంఠరామయ్య ... ముద్రా.

గ్రామనవుకను.

నును. వీళ్లలో కొందరు కావున గలరు. ఇతర
 వ్యక్తులును కొందరున్నారు. మూలబాదియును అక్కడ
 క్కడ క్రిష్టితులును గలరు. నీవపుడును సాధారణముగ
 మూలబాదియు చేయుచుండు. కొందరుకావును కొందరును
 చేయుటకును సంబంధించువారు కలరు. వీళ్లలో వీళ్లకు విక
 మర్త్యము చాలగ్రామములలో తక్కువ మొదలు కరణము
 వివాదములన్న గ్రామములో వీరుకొందరు ముందుపక్షమున
 నుండురు. కొందరు కరణముపక్షమున జేయురు. పక్షము
 ఎచేమును తిరుగువాడుకొందరు. వీళ్లు తరుమగ నైదుహాజ
 రగుండుటయు, యనపుడు కరణములలో హాజరుమారు
 టయు, వీళ్లపై ప్రార్థనలు విచారణలు, తహశీల్దార్లకు పరిమెం
 డుగ నిచ్చుచుండును. పూర్వపు పద్ధతులు, విధేయత, పరిపా
 టులు సరిగాచేయుటయు, గ్రామములులకు కూడ ఉపయో
 గముగ నుండుటయు ఇప్పటికాలములో తక్కువయి చెప్ప
 వచ్చును. వీళ్లకును వంశపారంపర్యాదులు గలవు. అట్టివిచా
 రణలను తహశీల్దార్లకు తగచుచుండును. రయతులకై వారును
 గ్రామములనుబోయి ముత్తైత్రతత్వములు దెప్పుటయు,
 గ్రామములోని రయతులకు అసననయిన చిన్నచిన్న పక్షము
 చేయుచుండుటయు, అందుకై రయతులలకు కొంతలాభము
 పొందుచుండుటయు వీళ్లకు పూర్వపు రివాజులేనని ఇప్పుడట్టి
 పద్ధతులు కానరావు. వీళ్లకు కొద్దిసాటియైన సామములును
 అక్కడక్కడ గలవు. వీళ్లకు కొద్ది జీతము లయినను
 వీరు స్కూలు దస్తు నెడల మిథుల నష్టముగ పని
 చేయుదురు. యనపుడు కరణములపై అప్పువప్పుకు స్కూల
 దస్తు అవసరమైతేము నమ్ముటయు విచారణలు జరిగి
 యెత్తుట పొందుటయు విసదమనని ఎంతసామర్థ్యమున వీళ్లు
 బంటుగ తాలూకా ఆఫీసులకు పీసెగిరిపోయెదరు. ఎక్క
 డను వీళ్లు మార్గములో దస్తు అవసరమైనట్టి కేజులు నమ్ముట
 విని యుండలేదు. వీళ్లకు జీతములు మిక్కిలి తక్కువగుట
 చేత గోలపెట్టుచు పక్షము చేయుటలో బహుశరణగ ప్రవర్తిం
 చెదరు.

ప్రయాణ ఆఫీసుకు

ఈ ప్రాత్ర ఆశీర్వాదము ఈ నమమ వద్దినాన కరణము
పనియొను మునసలు పనియొను, వీరే చేయవలెను. అక్కవక్కడ
గ్రామపుకర్త పనియొను వీరే చేయదును. వీరి జీతము నెల
కొరకు రెండుకును. కొన్ని గ్రామములలో వీరికి ఒక నవుకను
మూత్రమే యుండును నవుకన్నలే గ్రామములలో పాక్షికము
తీసిగొనిపోవుట, దస్తు చుక్కపెట్టుకొని తాలూకాశీనులో
చెల్లించుటకూడ వీరే చేయవలెను. కొంతయు వద్దినప్పుడు
గొఱును ఏరయితులచేతనో ఏవూలీలచేతనో లాగించెదను. వీరికి
వీటిజమీన్దార్లము రెవిన్యూఅధికారములు గలవు. గ్రామోన్య
శులలో వీరిగదహాధములని చెప్పవచ్చును. ఇట్టితరగతిగ్రామాధి
కారులను ఏర్పాటుచేయుట కనుకోచరీయను. ఇట్టి గ్రామ
ములకు ఆదగ్గగ్రామములలో కలిసి వీరిని తీసివేసిని బహు
మూర్తముల చెప్పవచ్చును వీరికి వంశపారంపర హక్కుగలదని
చెప్పవలెను.

జీర్ణకాండము:— ఈకాండమున సేవించుట
మొదటి భాగము జనునందును, జీర్ణకాండము నాగు
వ. ౧ ప్రసాదము క్రమముగ గలదును, ముదిగ
ము నాగును. జీర్ణకాండము దప్పి 1-3 నెల 1-4-5.
అ. ౧ తాంబూలు దీని, 7, తంబూలకట్టిని మదరాసు.

క్రాంతికి అనుసరించి చేయబడినది. కామినీయూ ఆయిన్

రిజిస్ట్రేషన్

పరిశీలించుటల వివరాలికి ఈ యోగింపవగింకనూ, తమలవివరాలికి త్రైలము ఇవ్వవగా పంపబడును.
 వెల సీసా 1-2 రూ. 10-0 మూడుసీసాలకు 2-10-0 బి. పి. ఖర్చులు చేసి (ప్రతి లెక్కననుకూలంగా తీరవచ్చును.)
 పాఠ వివరాలు:— ఇంగ్లీష్ ఇంజీనువై (ప్రగ్గె అల్ఫ్) కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 153 జూమారునీరు, బొంబాయి
 మద్రాసు ఏజెంట్:— శ్రీమతి పురమోర్తయ్య మూర్తి నెం. 22, వైశాలిపాఠశాల, హుంబందపేటనూ, మద్రాస్

ఇద్దరు విద్యార్థులు

పరిశ్రమాభినివేశము.

"కృష్ణమూర్తి! నన్ను మరచిపోయినావా యేమిటి?" అని ప్రశ్నించినావా? నిన్ను నేనెల్లా మరచిపోయానోయి? మమ్ములందరినీ కదిలి దేశము కాని దేశము వెళ్ళావు. నీవు మరచిపోవా? యేమోయి ప్రామిసింగు ప్రాంతంబునకు వెళ్ళావా అంత ప్రేమయితో నీ జనరత్న యెక్కువకై వదిలివేశావు? నీవకూడా ఆ పిచ్చి పట్టుకుందా యేమిటి? ఎందుకు పనికిరాని లెక్కనికల్గును చదువుచున్నవట. దేశాన్ని వదలించాలంటే లెక్కనికల్గేనే చదువలసి ఈయన కొంతమంది మొత్తమంటూ వున్నాడు. మియర్ వాక్ సెన్సు!"

XII "ఈ పిచ్చివాడు నాకు కొత్తదికాదు. మనవాళ్ళు ఎవరు చూచినా నన్ను యిలా డిస్కరేజి చేసేవారే. నా మాట కేమిగాని, నీవు బియ్యంపానీయం అయినావని విన్నావు. మూడవసారియైనా కృతార్థుడవు అయినావు చాలా సార్లు. ఎం. ఏస చదువుతావా? లేక యింకేమి చేయవలసి నీ యభిప్రాయం. నా దగ్గర చదువయింట్టుంటే కొంచెము చెప్పరావా? విని సంతోషిస్తావు.

కృ. ఏ ప్రాంతానికి వెళితే ప్రాంతంబున ఎక్కువగా వుంటావా? నాగా ఆశించింది చెప్పవచ్చు. నీ ఆద్యైక్యతను స్పష్టంగా అర్థమవుతున్నది.

XII నీకు యే బాగాచిహ్నం యింటిపైనుంటే అది తీసి కొనిన లాభమవుతుంది మాకు మెటిక్సు గూర్చి కాదు నీవు తీసికొనినది?

కృ. "అవును. అంతకే నేను బి.సి.ఇ.కి చదువుచున్నాను. యింజనీరింగు కాలేజీకి అప్లికేషన్ వెళ్ళినాను. దాక్టరు లావుగా ఫీజు వున్నానని, ఏజి సరిపోతుందని ప్రార్థనగా నర్టిఫికేటు యిచ్చాడు. కాని యింకా బాధ అంటారేమో యని అనుమానం.

XII నివిజ్ఞ యింజనీరింగు పాఠ్యమయినవాడికి మంచి పాఠ్యమెట్లు వున్నదన్నమాట అందరికీ తెలిసిందే. ప్రజలు గట్టిగావుంటే, వాళ్ళపాత్రలు నిండుగా వుంటాయి. ఏ విధంగానో కావలసిందే ధనం సంపాదించవచ్చును. కాని ఆలోచించవలసి వచ్చేటట్టికి కష్టమిది కష్టం. ఇంతవరకు ఏసంకల్ప రహితంగా దీని రిజల్టు యొక్కకరేజింగు గాత్రపు మనముచెప్పవైకుకూడ అలాగిందిచాలి. ఒకవేళ ఫేజుఅవుతే, ఏజి ఆటంకం వస్తుంది. కాలేజీవది అవకాశం పోవాలి. నివిజ్ఞ యింజనీరింగు వాళ్ళు ఎప్పుడుగన మెంటు పోస్టుల నేర్చుకొని వుంటారా? ఆ పరీక్షలలో ఫేజు అయితే మీకుగన మెంటు వారు ఏ అపాయింట్మెంటు యిచ్చును. అప్పుడు మీ గతియేమి కావాలి. కాన దీనినిద నమ్ముకొని యేమి చేస్తున్నారోనడం కన్న యింకాదానికి దేనికైనా పనివున్నందుట మంచిపని కాదా?

కృ. నిజమే. దీనిలో నీటు దొరకునని ఆశ పెట్టుకొన గూడదు. నిరాశ నిశ్చయము. ఇది యిల్లా అనుభవంనే అనుమానంచేత లాకాలేజీకి కూడా నీటుకోసం అప్లయచేసినాను. బహుశః అక్కడ దొరకవచ్చును.

XII ఒకవేళ! లాకాలేజీ, ఇంక సంతకము మొదలగా? దీనిలోకూడా నీటు దొరకకపోతే, పరిశ్రమవల్లనూ పాఠ్యమయే గ్రామ్యమేటలు గతియేమి కాన. ఎంతమందినైనా అడ్డుంటున్నారంటూ. పాఠ్యమకూడా నునాయాసం. కాని తరువాత సక్సెసువుల్ పొందేవరకే కావాలంటే అదిలేదు. పాఠ్యమ అయి వాళ్ళందరినీ నూటికి ౧౦ లేక ౨౦ మందికన్న మిగతావాటికి పాఠ్యం వచ్చునాగావుండదు. వైగా ఈ లోకంలో పని గాని గ్రామ్యమేటలు వియల్ పాఠ్యమయేటలు. ఇంకానున్నందు వివాదానికి నచ్చు. యే మేమున్నీయమిద చూచినా కావలసిందేమిదో దిద్దుకు బాధ్యతలు ఇండియన్ వచ్చుచున్నాడు. పనితి సంకల్పం వీరలసంఖ్య ఎక్కువగు చున్నది. నావ్రు పనిచేయాలి? నిన్ను మొన్ననే కాదా? సిండికేటువారు వియల్ పోష మోచుమొట్టు చేశారు? మితి లేని అప్లికేషన్లు వస్తే వాళ్ళు (ఎం. ఏస) యేమిచేస్తారు. మీ అన్నిటికన్నా మెడికల్ కాలేజీ ఒకటి ముంకామందిది. దానిలో ఇంతవరకు మన ఆంగ్లభాషసంఖ్య తక్కువ. దానిలో ఆంగ్ల శ్రీయ అసలు లేదు. వానిసంఖ్య వృద్ధి అయిన కొని మన దేశమునకు అదే దాక్టరుల కొరత తీరును.

కృ. నీది చెప్పు సజ్జననే కాని, నాకు మెడికల్ లేదు అంటే నా జన్మ గలపరిమిందోయి! నా జన్మంలో నేను ఆ లెనకు వెళ్ళక, మా వాళ్ళును పిలిచాళ్ళు, వాళ్ళ నన్ను అసలే వెళ్ళివిద్యున. కనుక దాని ను గతి అటుండు. ఎలాటికే వెళ్ళుదామంటే అదికూడా రెండేండ్లు చేస్తారని విన్నాను. వైగా

నాకు టీచింగులో ఎక్కువ ఎబిలిటీ లేదు. కనుక నాక ముందు డిప్లొమా ఆలోచిస్తే, మనవైపున యే లావాకా ఆఫీసు లోనో వుంటారు దొంగితే, క్రమంగా అందుకు పోవచ్చును. కాంటో, మంచి ప్రాను వెట్స్ వున్నాయి. నీవు ఏమంటావు చెప్పు.

XII గ్రామ్యమేటలు ఎంత చీపు అయిపోయినావోయి! ముందరేవో వెద్దని నాకుతుందని ౧౧ గా లావాకా గుమాస్తా పోస్తుకు అప్లయ చేస్తావా? షేమ్! ఆ క్లాస్కు చేయవలసిందే బండని మిటి ఒకటివుండదు- వై అధికార్లు కావలసిందే మంచి నిమిష నిమిషమునకు కొంచెము అలస్యమైందంటే వాయాము చేస్తూవుంటా. కంచినతల ఎత్తకుండా ప్రార్థన మొదలు పాశు త్రీకర ఆలా వ్రాస్తూ ఉండవలసిందే. మేక నడుపు పడినాతాయి. వై ఆఫీసరు మతు కనిపెట్టి. తాళాలయ కలుపుకో, నక్క విషయాల చాలా చూపాలి. లేక పోతే, కాస్తంతాను ఫేజు అయినాడంటే! నీవ్ బ్లాస్ మా యుక్తియుం. దానితో నీకు ప్రమాదకరమవు. ఎన్నాళ్ళయినా మహామృత్యుకములే, రివియ యినవెట్టరు పోస్తున్న వైకి వెళ్ళవు. అదే భావం.

కృ. సునది, బాగానేవుంది. ప్రతిదానికి ఈలా విన్నుంచెత్తుకున్నావేమిట! ఇంతవరకు వై పనులలో ప్రవేశించి నుభవమూర్తువున్నావు వెర్రివాళ్ళా? నీ అభిప్రాయమేమి?

XII ఎక్కువ ధనమే సంపాదించాలంటే ఎక్కువ గౌరవమునే పొందాలంటే, ఎక్కువనుభవమునే అనుభవించాలంటే, షేట్రియాటికహ్యున వయ దేశమునే భాగ్యవంతుల చేయాలంటే, లెకినికల్గు వున్నాయి. వైగా నీవు భాగ్యవంతుడవు కదా? ఏదోది ఉద్యోగమో కష్టపడి సంపాదించాలి. ఫామిలీనిపోషించాలి. అది బాధయేమాత్రంలేదు. నీవ ఎందుకు యింతతొందర? నీచదువు చదివినాళ్ళు, నీకున్న పైసెలిటీను వున్నవాళ్ళు, లెకినికల్ ఎక్కువకేవల వెళితేనే మన దేశం త్వరలో ఈ మహా దురద్రవ్య గలదు. అనేకలు గొట్టెలమంద లాగు నీత్రోవ ప్రోక్కగలరు. నీవు వారందరికీ మార్గదర్శకుడవు అవుతావు. నిన్ను ఎడ్వైంచరను పీపు అల్లలో ఒకడని అందలు పొగుడుతారు. ఇంతకన్న నీకేమి కావాలి?

కృ. ఎందు కిన్ని ముఖ్యమైనమాటలు. ఉత్తరజిజ్ఞాసము. బాగా ఆలోచించు. మనదేశములో లెకినికల్గును ఏమాత్రం గౌరవంలేదు. అపరీక్షితు పాఠ్యు అవుతే యక్కడ గుడ్ అపాయింట్మెంటులు వొకవు. పరిశ్రమ వాణిజ్యములలో ఇతరదేశాలకు మన్ని మించి అనేకరెట్లు ముంకామంది వాళ్ళను మనము కంటిమీచేయటం కష్టం. మాకు వాటికి వృద్ధి చేయటం వాళ్ళు వున్నా పైసెలిటీను లేవు. ఈదేశంలో, లెకినికల్ గృహిణుల ప్రసిద్ధి కెక్కి బాధుడైనాను బహుస్వల్పం. నేయ యెందుకు అసలేలేదు. మనకంపెనిల దివాలాలు తీస్తాయి. యూనియన్ లేదు. వైగా యిది పీపువ్రులు. కమ్యూనికామలాగ నుత్రి చేతపెట్టుకొని పంజేయాలి! యింకా చాలాకేవలం వున్నాయి. జరిశ్రమలు ఈదేశంలో ఈవైపులో కృద్ధిరావు. ఇంకా ముందుముందు కాని వానికి మంచిసయ్యం రాదు. వైగా ఈలాటివానికి దెబ్బకావాలి. గొప్ప గొప్ప జమీందారులు గనర్లు మెంటువారు ముఠావైగా వ్రాసుకొని వృద్ధిచేయాలి కాని నీవు నేను ఏమిచేయగలమామ సమద్రమలోకాకరెట్టి!

XII మూర్తి! ఇప్పుడు నీవుచెప్పిన ఆటంకములే ఇంత వరకు మనదేశము అనేకలు అనేక సంకల్పరాలనుంచి చెప్పతూ వున్నాను. నీకుంటే విద్యారంతులు మావ మనదేశం యొక్క పీసెలిటీను కన్నులారమాస్తూ లెకినికల్గును గౌరవం లేదని డిస్కరేజి అవుతూవుంటే ఇక దిద్దులేని వాచేమంటారు? ఒట్లవంది చెమటపూడ్చి ఎరిపనివారు చేస్తే గౌరవానికిధంగం వస్తుందా? హాయిగా! మనవ్రుమని మన మెప్పుడైనాచేసికో వచ్చును ఒకళ్ళు మనలకు కొత్తకునేమియన అవసరంవుండదు. అనేకమంది యింకా మనచేతికిందే వుంటారు. మనకు మమే స్వకంతులము. ఇల్లాకాక రావాకువుండి ము ఒకరేవేత్తంద ఉద్యోగముచేయుచు కొంచెము వారవచ్చిన వాచే తన్నుల లెకుల గౌరవమా? బాగుగా ఆలోచించు. నిజమే యిప్పటి ఢిల్లీలో మనదేశములో లెకినికల్గును పాఠ్యమ అయినవానికి మంచి పోస్టుకొరకుట కష్టం. ఈమాత్రానికి చటుక్కున డిస్కరేజి అయినావూదు. జనరలు ఎక్కువకై బాగా వున్నవాళ్ళు ఏప్రాంతానికి వెళ్ళినా మేకు అవుతారు. కొంచెము మనీ కలవాళ్ళు లెక్కినికల్గు ప్రవేశం ఒక రిజల్టచేరి ముఖ్యమైన కొన్ని సమస్యలను చిన్న స్కేలు మీద చేయటం మొదలుపెట్టి క్రమక్రమముగా వృద్ధిలోకి తీసురావచ్చును.

మన దేశములకు ఇప్పుడేప్పుడు గృహదేశములంటే అభిమానం లావు అవుతూవున్నది. చాలమంది వాటిని ఎంకరేజిచేయాని సిద్ధంగా ఉన్నారు. కాని యంతవరకు లెకినికల్గునులో దిట్ట మైనచేతులు బహుశక్తులగా ఉన్నాయి కనుకనే అందలూ వెనక్కితీస్తున్నారు. ఎప్పుడు మార్గదర్శకులు దిట్టమైన వాళ్ళు ఉండాలి. ఇదే మంచిసమయం. ఈదేశంలో కరిశ్రమలు వృద్ధిచేయడానికి అనేకపీటలు ఉన్నవి. ఆ మాటాంచి లెకినికల్గునులో ఢిల్లీకలయిన దిట్టములేదు. ఈమహాముద్దం మూలాన్ని యూరోపులోని దేశాలన్ని ఫ్యాక్టరీలు కట్టి చేశాయి. మనకు ముఖ్యమైనది అనేక నమ్మలు రావటం లేదు. వైగా యిచ్చట జనసంఖ్య యెక్కువ కనుక లేదు. నీవు గనర్లు మెంటువారు మాదా పీటిని అభ్యుక్త చేయాలని పూనుకున్నట్లు తెలుస్తోంది యిల్లాటప్పడే. మన దేశంలో యిండస్ట్రీలు ప్రారంభం చేశామంటే, యిద్దం ఆఖరము, ఆయాదేశాలలో కొంతవృద్ధి వాళ్ళు తిరిగి ప్రారంభం చేసేటప్పటికి, మనది వేళ్ళు వాటుకుంటాయి క్రమంగా వృద్ధిపొంది దేశద్రుం తీసుస్తాయి. ఇంక మనం కూటికి గడ్డికి యితర దేశాలను నమ్ముకొనవలసిందే లేదు. ఈలాటి ఆపర్ మ్యా సిటీ వాటి పోయిందంటే మిటిదోఅవట అతికష్టం. కనుక ప్రతి విద్యారంతుకును, ఈ సమయమున తనకు చేయించు యిష్టమున్నదో ఆయా లెకినికల్గును తీసికొని వాటి నవ్వనించుటకు ప్రయత్నించవలసిందే! నీవుదేవు యేమిటి నేను చెప్పినదంతా నిజమేనా?

కృ. ట్రూ. నీవు చెప్పింది అంతయు నేనుశ్రద్ధగా వింటావున్నాను. వాదనూదా కతూహలము పుడుతూవున్నది. కాని యూరోపియనులకు మనకు లేని అనేక పీపు వున్నవి. కడకనేవాళ్ళు మితిలేనిలాభము పొందుచున్నారు. వాళ్ళకు నామరలు ఫెసిసిటీనుయెక్కువ. మనకు అది లేదు. వాళ్ళను మనకు ఒక్కవాటికి గెలిచి లాభము సంపాదించవచ్చు.

XII ఆలా అనుకొని, వెనక్కితీయటం వెళ్ళినమాయి. తగిదిద్ద్య చేతులలోవుంటే, చట్టి బంగారం చేయవచ్చును. వాళ్ళకుబాగు, ఇంకాను ఎక్కడమందివావున్నాయి. మనకులేని అడ్డొప్పడమూడదు. మనకు వున్నదే చాలా. లేనివాటికొరకు మనమందిచారించ అక్కరలేదు. అయిగో అటుమాను ఆవర్య తమలందరి సమద్రుతరంగములు. ఒకటివెనుక ఒకటి వచ్చి మహాకర్తితో గట్టుకు కొట్టి వెనుకకువచ్చుచున్నది. అక్కడే పీట యేర్పరచి, ఒకయింజను, ఆ అలెఫో స్పెసలర యెల్ల ప్పుమకు తిరుగుపట్టుచేసి వానిమిడి, ఎర్రప్రసిటీసి, అనేక జనులకు వుదయొగించవచ్చును. ఇంకొకటి మాకు. ఇప్పుడు నీకును నాకును మధ్యవున్న గాలి అన్ని ప్రక్కలకు ఆవించి వున్నది. దీనినిమితిమైన యుక్తములలో పెట్టి. క్రంప్రమ చేసినయెడల దానిపోస్టులన అనేకయుక్తములకు నడిపించ వచ్చును. కన్న బహుస్వల్పము. రాబడియెక్కువ. మరొకటి ఉదయం ఆటంకము మొదలు, సా ఆంగ్లం ఆంగంటుల వరకు వెళ్ళుచు మనల మలమలపోషు మూడునివేడిమి కొంత పెద్ద పెద్ద కాన్వెన్షన్లు అట్లయల మూలమున రిజల్టుచేసిన, నేయంతలవేడి హెచ్చుకున దానితో అనేక గ్యాసుల సీళ్ళకు ఆవిగమాచ్చి, ఆఫో స్పెసలర అనేకజనులు చేయించ వచ్చును. ఈపీట, ఎప్పుడున తీక్షణమైన ఎడమ వుండదు. కనుక, యూరోపియనులకు లేదు. పనితేలిసినవానికి అనాధ్య మేదిమూలేదు. మందేశం రెక్కగన్నాను. ఇదిలేదు అని విచారించ పరిశ్రమ. కావలసింది చేసిన అభిధనింతులకు తెలియక, వుండియును మనము దరిద్రులకే నమధమిందుచున్నాము. ఇంకనెన్నాళ్ళు యిల్లు? మొన్న మొన్ననే లేదని జపాను చూచుము. అమెికాను తలమును. మనదేశమును, మనకు తెలియకుండగ, లక్షలులక్షలు గర్వకరమైన అది లాగి వైయమన్నది. దింకంబాళ్ళులిడెడి దీప్తి విశ్రాంతిచేరిన రాస ఫెల్లరు, రతనలా, అంటివాకు కొట్టికన్నులెట్లు ఆయినారు? వాటికి పరిశ్రమయందును అభిమానముచేత నేకదా?

కృష్ణమూర్తి, గణపతిరావు చెప్పినదంతయు నెక్కువ అతురతతో హెచ్చరికతోను ముందునవరంగి నిజమండేదు. అతడు తనవార నును చాలించగానే కృష్ణమూర్తి తల వైకెత్తి మిథురచేయి తనచేతితో గట్టిగపట్టుకొని యిట్లయి "రావ్రా! నీవు చెప్పినదంతయు నిజం. నాకంతయు బోధకవీరిది. నాకు యింకకాదు, లెకినికల్గును విషయమై వున్న పీసెలిటీను నీ చాదమతో వదిలిపోయింది. నా నుకన్నులూ చూచోదమం అనుచు. నీవు చెప్పినట్లు మనదేశము పరిశ్రమలో కృద్ధి చేయటం ఇది మంచి సమయము. ప్రతి ఆంగ్లమున, వేమో పనితీ హైందవును, తన శక్తివంచన లేక, నీవొకడు ప్రయత్నించుకాలము సమీపించింది. కనుకనే ఎవరికి నిర్లక్ష్యమైనదమున వాళ్ళు చేయాలి. నేనూకూడ ముఠావ్రుమగు నా విధిక్రమ నెజవేర్చెదను.

విశాఖ జో కొండలలో ఇటాలియనులు కందకములను త్రవ్వ శత్రువుల గుండ్లువచ్చి పడకుండ చెట్లనుకొట్టి కొమ్మలను కందకముల చుట్టును రక్షణార్థమై పేర్చుట.

ఒక చిత్రకథ

డి. పా. వ. లి.

విశాఖ జో రాత్రి 24 గంట అయినది. రమణయ్య శెట్టి ఈ పాపరగ్యమామలో తనివితీరకట్టుతని సామంతులతో ప్రవేశించెను. ఈతని ఎంతదగ్గరన్నే హితు డయినను గుర్తు పట్టలేని నిత్యము నున్నాడు. గడ్డము బాగుగా వెండినాడు. తలనిండను భూతములను పోగొట్టుకొనినవలె జుట్టును పెంచెను. కండకము నుజ్జించుచు తగిలించెను. బాగుగా పట్టెను తీర్చి విభూతినొకటి దానిపయిన అంతా బిడ్డకు మించిన గుండ్రనిమొదలను వెట్టెను. గూడు కట్టి, పయిన ఒక సాధారణ ఉత్తరమును వేసికొనెను. చేతిలో ఏదయిన విచ్చితుక్కు ఒక్కటియుతో చావగలంత లావయిన దుడుకర్చిన భరించెను. శెట్టిగారి భూమిపైదళిలో నల్లల తీరనయినను, ఇటీవల మూడుసంవత్సరముల క్రితము వచ్చిన మార్పులను చాలాకాదు లావు పోయి నన్న గింబడెను. అదియే, వేషభారములతో బాలమార్పులను ఇతరు లీయన యెడలో గుర్తుపట్టలేకపోవుటకు ముఖ్యకారణము. రమణయ్య శెట్టికి సలబులభూమి అందమైనదలకలెనే. మదరాసులో గొప్పగాజుకొరికినవాడే. అతడు కలవర కడలలో చాలాసాము వాడైంది సాటివారిలో బాగుగా తలయెత్తుకొని తిరిగినవాడే. అందమైనదలకలెనే అమూల్యమైన గంధంబుల బట్టలను, నూరుగులను, మురిడీగొలుసులను, బంగారపు మొలతాళి మలను, రత్నాల చెవిపోగులను, కజ్జిపుట్టుగరములను వెట్టుకొని గుట్టుపుబండ్లతో నెక్కి తిరిగినవాడే. దానధర్మముల పట్టిలో నీతని చేతులు నిలిచి పడుచుండెడిది. గవర్నరుగారి తోటనిండు కావ్యనిండువారులలో నొక్కడు. మహాజన సభలో మొదలు నుండునా సనభజనములని రాటువంటివాడు. కాలత్రేయములకని, హరికథలకని, గురులకని, గోవురములకని, ఉత్సవములకని, గడసేదలకని, పెండ్లిండ్లకని, ఉపనయనములకని, కాకి రామేశ్వర తీర్థయాత్రలకని అన్న సత్రములకని, ఇన్నిన్ని అని అననేల, మనుష్యులు ఏవిధముగా భవనంతుల వద్దనుండి డబ్బులు గలలుగునో అన్న మిషలను కల్పించుకొని ఈ శెట్టిగారి వద్దకు వచ్చి ఎవని అదృష్టమునకు తగినంత చాడు తీసికొని పోవుచుండెడివాడు. అతనిని దానికంటె హెచ్చుగా లభించినప్పుడు అందరినీ శెట్టిగారి ఆశీర్వాదించి పోవువారు కొందరు. ఆతని తిరుగుట సాము దొరకనప్పుడు (పాడిపి నుండవనాదగ్గర కొంతంత ఆశ పెట్టుకొనివచ్చితిని. అతనిని దానిలో పోలిక కంతయు నొసంగలేదని) మనస్సులోనయిన తిట్టి ముఖము చిట్టించుకొనిపోవుచు రనేవలె. శెట్టిగారు చిన్న చిన్న వర్తకులకు భవనములనుచేసి వారికి లోకములలో పేరనార్ధం మేర్పడింది. కాని వీరిలో సాము సరిగా తిరిగి యిచ్చినవారు మాత్రము బహుకొద్దిమంది.

సామంతులతో పెట్టెలో రెండువర్తకులనుజూచుచు నెమ్మది గారమణయ్య శెట్టి నడచుచుండెను. తా నైశ్వర్యవంతుడయి యున్నదినులలో గుజరాతీవర్తకులు ఆహ్వానములు పంపగా తాను తాంబూలాదులకయి వారి యిండ్లకు ఆరాత్రిపుట వెళ్లి ఎట్లు సత్కరింపబడినదియు, తనజీవితమునం దిప్పుడెట్టి మార్పు వచ్చినదియు తలచుకొనినప్పుడు ఒడలు యుల్లునునెను. తన తోడి వర్తకుల బండ్లు ఈ గుజరాతు వర్తకుల యింటిముందర బాగులు తీర్చున్నది. మునుపటికలెనే సత్కారములను గయి కొని బయటికి వచ్చుచున్నాడు. తానో మామవేషముతో బజ్జా రులో దిగుచు దొంగల సంచరించుచున్నాడు. సంపద ఎంతనిల కడలేనప్పుడునదియు నప్పుడాతనికివాగుగాగోచరమయ్యెను. తనకలెనే హైస్కూలునియందుండవలసినవారనేటలాతనికికండకు కనపడుచున్నాడు. వారి లోగుట్టులన్నియు నాతనికి బాగుగా నే తెలియును. కాని వాలో రాజులకలె నేర్చుచు దిగుచు, మహా నైశ్వర్య సంపన్నులకలె గన్నట్లుచున్నాడు. ఈ పయి పయి మెరుగుల వెనుక, ఎంత దొంగతనము, ఎంత హింసయు ఎంత అసత్యము, ఎంత కొంపలను గూర్చు స్వభావము, ఎంత దుర్మార్గము, ఎంతపరధ శాపహరణము గలదో యిరువ దేండ్లు వారితో మెలగింపుచుగయిన రమణయ్య శెట్టికి తెలిసియే యున్నది. "మహాధనికు లని పేరుపొంది, పెద్దపెద్ద కెటాయిలను పొంది, గవర్నరులకు సయితము గొప్పనిండులను స్వగృహము లందు వేసినవారలలో నెంతమంది బుతుకున్న మునిగిపోవుటను నే జూచియుండలేదు. మీరును కొంతకాలము ఆట ఆడెదరు తరువాత పోయెదరు. పొండిరా" అని ఓర్వలేనంతముతో శెట్టి తనలోతాను గొణుగుకొనుచు, తా నాస్థితిలో లేనందున కయి వగచుచు నడచుచుండెను. కొంతదూరము పోయినతరు వాత నొక పెద్దమేడ అనేక రంగుల విద్యుద్దీప్తములతో నలంకరింపబడినప్పుడు మిటుమిట్టు గొణుపుచుండెను. లోపల ఎలక్ట్రిక్ పంక్తా లన్నియు గిరిగిరి తిరుగుచున్నవి. నిలువుబద్దము లున్నవి. బంగారపు తివాచీలు పరచబడెను. ఒకతివాచీ మీద లక్ష్మీపూజయు రూపాయలు, సవరణము కుప్పలుగా పోయబడినవి. కుంకుమ, పసుపు, పువ్వులు ములు వానిపయిని చల్లబడియున్నది. పూజను జూచుటకయి ఆహ్వానింపబడిన వారందరును ఉచితాసనముల నాసీలయియుండిరి. అందరికిని ఆత్మరీతియబడినవి- పన్నీరు చల్లబడినది. తాంబూల పుష్పాదు లాసంగబడినవి- బయట కిటికీనుండ జూచుచున్న ఈ శెట్టికి లోకలికి పోయి తానును ఆచటకు కూచుండవలయునని కోరిక పుట్టెను. తా నేసితియందున్నాడో ఆగోదించుకొనినవాడు కాదు. తటాకున లోపలి గుమ్మమువరకును త్రొక్కినాని వెళ్లెను. అచ్చట పహారా నౌకరి పో పాముని యాముద్దుకట్ట భూతవైద్యుని (గ్రో సి కే నె ను- శెట్టికి ఆతడును తననీతి తిరిగి జ్ఞాపకమునకు వచ్చెను- ఆ గ్రో సి న పహారానౌకరియు నిదివరకు తనవద్ద కొంత కాలము వేసి నట్టివాడే. షి. ఇ. కే. మి. బి. గు. కు. డబ్బు లేనంతముత్యము చేత ఎంతహింసగా లోకములో నాడబడుచున్నాడు. తిరిగి పేలకువేలార్పించి గొప్పవాడనుకానివో జన్మమేలే! అనిశెట్టి తనలో తానుకొని వెదకిపోయెను.

రమణయ్య శెట్టి ఒక్కవారము దినములక్రిందటనే శ్రీ రాజుగారి ఆతిథ్యమును మూడుసంవత్సరముల అయిదుమాసములు కోరుంబుత్తును జెయిబులో బుచ్చుకొనిన తరువాత విడుదలచేయబడెను. ఇతనికి వేషబడిన శిక్ష నాలుగేండ్లు, జెయిబులో పగిలిన బాగుగానున్నందున పదిమాసముల మినహాయింపునొరకినది. తనకు కిందిపబడినశిక్ష న్యాయమనియే అతడు అనుకొనెను గాని తనబోటివా రనేకులుండగా వారికి సయితము ఎందుకుడడలేదో ఇతనికిగోచరముకాలేదు. (వారం దరికినబడిన నాకుసంతోషముగా నుండునో అని అనుకొనునే గాని వారిమీదనే నుండవలయును అని రజావు కావలయును అను సంకల్ప యితనికి స్ఫురించిననే స్ఫురించెను. ఇంతకు నేజేసికెట్టిమిటి! నాదీకానిసామును నే నుడయో గించుకొనినాను- ప్రతివర్తకును ఆలాగే చేయుచున్నాను- వర్తకులు జలుగు పద్ధతే అది- ఇంతబంగారము, ఇంతవెండిని ప్రదర్శించిన ఈ గుజరాతీవర్తకులు సయితము స్వంతసామును కలిగినట్టివారేనా. వెల్లగించిన యెడల అంతయు కంపుకంపు. అన్ని చోట్లు లలోను వా సన కొట్టియే తీరును. నేజేసిన తప్పేమి యనగా లోకుల సామును త్వరగా లాభమునచ్చుచట్టాలో మంచితిని- లక్షలు లాభము రావలసినదానికి బదులు లక్షలు పోయినవి- అటులఅనునని నే ననుకొంటిగా! నేనేయును సాము పోగొట్టుకలయునని పోగొట్టితివా- వ్యాపారము జూదము. పోయినది జూదములో. అందుకని నేను దొంగను, అగరాధిని అని లోకమునకు కేసలము అవ్యాజముగానున్నది- పోని, మూడున్నర సంవత్సరములు నంకటి జుట్టి జుట్టి నా నా ఆ వర్తకుల పడి వచ్చితి నే. లోకము మఱచి పోరాడదూ. ఏములనో, నా బ్రతుకు నేబ్రతుకుదానే. జెయిబులో ఉండుట శిక్ష కాదు. కాని జెయిబునుండి బయటకు వచ్చిన తరువాతనే పెద్ద శిక్షయున్నదని తెలిసికొనవలసి వచ్చినది. నన్ను గుర్తుకట్టిన స్నేహితులు ఒక్కచూపు చూచి తలవంచుకొని పరుగెత్తెదరు. కొందరు నాలుగుచుక్కలు గల గబ మాటలాడి పరుగెత్తుదురు. చాల మంది నన్నెరుగనట్లే నటించెదరు. అందువలన గడచిన మూడు దినముల నుండి ను ఎ పనుననన్ను గుర్తుకట్టగూడదనే పూర్తిగా నేనుచునున్నావేసి భూతవైద్యుడనయితిని. ఒకరిద్దరుచూచి నాలిపోయి చెయ్యిరూపాయల నొసంగిరి. ఆసాముతో ఈపండుగ దినమున ఉదయము సాయంకాలము కడుపు నిండునట్లు రెండు రూపాయలు ఖర్చు వెట్టి భుజించితిని. ఇక యీపాపపట్టుములో ఉండను. కాని యెచ్చటికి పోగలను? పెండ్లాము, మాగ్గురు బిడ్డలు మాస్వగారి ములులో నున్నారట. అచ్చటికి పోయినను వారికి సిగ్గును తెచ్చివెట్టుచును కాబోలును. జెయిబులోనికి పోయినవచ్చిన మగడు అని, లేక అయ్య అని పెండ్లామునుగాని, బిడ్డలను గాని లోకము తప్పుక పరచానించును. అప్పుడు వారు తలనేల కేసి కొట్టుకొని, ఈ ముండావాడు చచ్చినను బాగుండెడిదని అనుకొనగలరు. లేనిపోని బాధను వారికి కలిగించనేలే? నేను పడనేలే! అని శెట్టి అనుకొని స్వగృహపుర్యాజమును మానుకొనెను. తానీశోకములో దేనికి భయము తిరిగి ఆరించనిది కొంతగానివాడని శెట్టి స్వప్నముగా తెలిసికొనెను. "తిరిగి లక్షలాదింపవలయును. అందరిని తలవంచుకొనునట్లు చేయవలయును" అను ఆశ కడుపుతో మండపాగెను. (రంగోసు పోవుటకు స్తీయభర్తకు రూపాయలున్నవి. పోయివ్యాపార మెట్లారంభింపవలయును' అని శెట్టి గారకుకొనుచు నడచుచుండెను. నాతనిభుజుపయిన నెవ్వరో చేయని వేసిరి. చల్లగా నున్నది శెట్టి ఉతిక్కిపడెను. తిరిగిచూచెను. ఆ మనుష్యుడు రామానుజుడు. ఈ రామానుజుడు మన శెట్టిగారి కొట్టులో గురుస్తాగా నుండెను. ఈతనిపెండ్లికయి శెట్టిగారు 500 రూపాయలను ఉచితముగా నొసంగెను. ఈరామానుజుడు పెండ్లాముయొక్క వెత్తల్లి చచ్చిపోవునప్పుడు 10,000 రూపాయల ఆస్తి నొసంగి చచ్చెను. ఆ సాముతో వ్యాపారముచేసి అతడు ముదిసితికి వచ్చెను. తనభూమిపూజనానిని జూచినప్పుడు కృతజ్ఞతను పట్టుటక ఆతనిని నెమ్మదిగా తనయింటికి తీసికొని, నాలుగుదినములంది కొత్తబట్టలను కట్టవెట్టి 200 రూపాయల కొక్కము నొసంగి, నాకీయైశ్వర్యము సమకూరుటనాపెండ్లికి మీరాసంగిన సాములకలననే అనిచెప్పి నమస్కరించి పంపివేసెను. ఈలోకములో రామానుజమునంటివాని కొందఱును గలరని ఆసందించుచు శెట్టి రంగూనుకు వెళ్లిపోయెను.

రంగూనులో కలవర వర్తకుల వివిధగా జనునను ఈ వ్యాపారమునందు పగిలింబుకుగాన కొన్ని మాసములలో అదృష్టముకలిసిరాగా శెట్టి చాలసామును గడించెను.

రామానుజము శెట్టికి ఒకరిజన్మ బంగీవచ్చినది. అందు 8000 రూపాయలు విలువగల కమ్యులజోడును, ఒక యుత్తరమునుగలవు. ఉత్తరమందిట్లున్నది.

ప్రియమయినరామానుజముకు:-

నీవు నాకాపతాళము దొంగిన సాముకయి కృతజ్ఞతతో బంపినజోడును నీభార్యకిచ్చిన్న కృతకృత్య జేయుము.

రమణయ్య.

బరోపా సంగ్రహము.

భావినిధి నిర్ధారణ

(నేను పత్రిక.)

“అసియా ఖండములోని మన స్థానములను రక్షించుకొన దలచితిమేని, బాల్కనురాజ్యమునకు సేనలనుకుంపి తీరవలయును” మాక చెప్ప గూర్చియును పత్రిక.

సర్వయాత్ర సాహాయ్యము పంపుటలనే యుద్ధము యొక్క భావినిధి నిర్ధారణ కాగలదని ఇటీవల కొందఱు ప్రాయోచిరి. సర్వయాత్ర యోగక్షేమములను మిత్రమండలివారు కోరుచునే యున్నారు. వారికి నష్టము లేకుండ చేయవలెనని యున్నది. ఏలాగునైన యుద్ధమునండి బయట పడి పరువు పొలివలమని ప్రకటించుచున్నట్లు చేయుటకై కంకణము కట్టుకొంటిమి. సర్వయాత్ర అపకృష్టముతో పోరాడుచున్నాను. బల్గేరియా జర్మనీ సేనల వారిని పడి యెదిరించుకొనడం తరుణమునకు సేనలను పంపించగలిగితే, యెంతయు సుమంతుముగ నుండగలను. సర్వయాత్ర సాహాయ్యము పంపుటతోనే కృత హారము పూర్తి కావేను. అంతటితో కృత హారము ముగియవలెనని అట్లు చేసితిమని సంకోచించి యుండుచున్నామని దానితోనే యుద్ధము యొక్క భావినిధి నిర్ధారణ కాదు. సర్వయాత్ర సాహాయ్యము చేయుటలను మునుమును తోడ్పడినవార మగుదుము కాని వేరుకాదని, సహానికామిదుగ సేనలను పంపవలసినదని కోరుచున్నవారి యుద్ధేకే మియున్నది. మావ్యాస ప్రారంభ మానందు మాక చెప్ప గూర్చియును పత్రిక ప్రాసిన వాక్యము నుదహరించి యున్నాము. బాల్కను రాజ్యమును కాపాడుకొంటిమి అసియాలోని మన రాజ్యములను రక్షించుకొనినట్లుగ నని వైఫల్యము ప్రాయము. యుద్ధము యొక్క జయోపజయములు బాల్కనులో నిర్ణయింపబడునని మరియొక పత్రిక వాడుచున్నది. ఒకనోటితో వైసంగతుల నన్నిటిని చేప్పిన పత్రికలు వేరొకవోటి, జర్మనీలోనే యుద్ధము అంతము కావలసియున్నదని వ్రాసినది. ఈలేఖలు అసమంజస దోషమునకు పాత్రులగుచున్నాయి.

కయామాలోను, ఆఫ్రికా నైర్వతిభాగమునందును జర్మనులను మనము పూర్తిగ నోడించితిమి. కాని దీనివలన సంగ్రామము యొక్క జయోపజయము నిర్ణయముకాలేదు. ఈ పరాజయముల వలన, జయోపజయము నిర్ణయమయినది జర్మనుల తలచలేదు. జర్మనీ ఇంతవరకే వేరేదు. అధిరాజ్యములు పోవుటలన తామేనే యుద్ధముతో నోడి పోయినట్లు జర్మనులు తలచుట లేదని మనము దీని వలన గ్రహించవలసి యుండును. ప్రాయశః ఇది నిజమయి యుండును కాని ఇంకొక సంగతికూడ నున్నది. అధిరాజ్యములు పోయినట్లు వారెంచక పోవచ్చును. రణమునందు పూర్తిగ నోడిపోయినప్పటి రాజ్యముగాని దేశముగాని పోవును జర్మనీ మనలను పూర్తిగ ఓడించి వేసిన యెడల వారి అధిరాజ్యములు మన స్వాధీనము నందునునది ఎవరు ధ్రువపరుచును. ఆయా అధిరాజ్యములను కొన్ని సేనలకాపాడు ముడినది. వానిని ఓడించి మనము అధిరాజ్యములను స్వాధీన పరచు కొంటిమి కాని ఇంతవరకు జర్మనులను గెలువలేదు. తాత్కాలికముగ నైనను, మన అధిరాజ్యములను కేంద్రపు లాక్రమించుకొనుటకు కొందఱు ప్రయత్నించుచున్నారని. కేంద్రపులకచ్చి నిజముగ మీదపడెదరకు మనము ఊరకుండవలసిన నాయును విషయము అట్టివారు చెప్పుచున్న మాటలవలన బయటపడెదమన్నది. ఒకమాఖ్యమైన పట్టణముగాని, కోటను గాని కేంద్రపుల పట్టుకోకుండ రక్షించుకొనవలసిన యవసరమునందు ననుకొందము అప్పుడు మనకు రెండే పద్ధతులున్నవి. ఆ కోటను గాని పట్టణమునకు గాని, కేంద్రపులవారునున్న పుష్కలమును వేరువారిని పంపించి వారి రాకపోకలకు భంగముకలిగించి, మనము నిరోధించుట ఒకవేళ కేంద్రపుల దగ్గరకు పోవుకొనవచ్చి వారనుకొందము. అప్పుడు మనము ముందుగ నేవల్లి మార్గపుద్ధమునందు కేంద్రపుల నిదిరించి, యుద్ధముచేసి, వారిగమనమును నిరోధించవలసి యుండును. రాకపోకల ననుసారములు లేకపోయినయెడల సేన యెంతమాత్రము ముందుకు రానేరదు. ఇదిగాక, నైనికులకు తగినంత మందుసామగ్రి యుండవలెను. ఆహారము కావలసి యున్నది. తగినంత మందుసామగ్రి లేకుండ నైనికులను పంపించుటలన కాభములేదు. అట్లుచేయుట వట్టి భ్రమరహితమైనదిమిజరిగినదో మనకు తెలిసియున్నది. కేంద్రపులకు రెండరు

న్నును, వెద్దవెద్దభిరంగుల మందర పనికివారని తెలిసినది. కాని “మాక చెప్ప గూర్చును” పత్రిక ఏమిటో జర్మనులు సర్వసన్నాహములతోను వచ్చి అసియా మీద పడుదురని తలచుచున్నది.

ఒక పట్టణమును గాని కోటను గాని రక్షించుకొనుటకు మరియొక ఉపాయమున్నది. కేంద్రపులను విరుదుకొని మీద పడుటకు ముందే తగినంత వేగముతో వెల్లి తరుల నుండి స్థలములో కొట్టినయెడల వారి గమనమును నిరోధించుకలగును. నరువలెనే రాజ్యమును మార్గములను వలనగాని లొంగును. అందుచేత నేగలిగియు కనుక కేంద్రపులకు లెక్కన నన్నవో జర్మనులను జేరక వారిని ఎదిరించు ముడికాదు. ఒకవేళ జర్మనీ తన మూలములను బాగాను పట్టణమునకు పంపుకొందము. వారిసేనలకడ ఓడిపోయినవనియు, అనుకొందము అప్పటికిని వారు క్రాంతిసేనలను తమచేయగలరు. యుద్ధాంభుముకన్న యుద్ధాంభుమే వారికి నష్టదాయకముగ నుండును ఒకవేళ సంభవమైనను జర్మనీ ఇట్టి పిచ్చికార్యమును తలపెట్టును జర్మనీ తన మూలములను ప్రజలకండ్లమెరుటనే ముందుకొని సంగ్రామమునందు సాహాయ్యప్రతిభాకరము కాదుగలదుగో వారికి తెలిసినంత మరియొకటి తెలియును. ఇందువలననే తనయొక కత్తికట్టిన పుజుల మున్నామమును జర్మనీ తగ్గించుట కన్నియో సారము అయి యున్నది. ఇందువలననే జర్మనీ తన ప్రాణములను దానినను సత్త, కేంద్రపుల దేశమును నడుచుపెట్టునడ చేయుచున్నది. జర్మనీకి అసహాయము లేదని తలచుకూడదు. దేశముగాని రైలుము జర్మనీవారిచేతులలోనున్న మాట సత్యము కాని అన్ని వైపులను కేంద్రరాజ్యములచే పరివేష్టించబడి యున్న మాట మా వాస్తవమే. జర్మనీవారి మూలములను మెచ్చడ నన్నవో, వారి అనువుట్లు ఎక్కడ నన్నవో మిత్రమండలివారు కుప్పెట్టరలసియున్నారు. ఈ మాటలను గురించి వట్టి వారిని ఓడించినయెడల వారు మూలములను దాటుచున్నను, వారి గమనమును నిరోధించగలము ఇట్లు వారి సేనలకు ఉపాసన లాగినయెడల మనము చెప్పిన మరతులకు సంధి చేసికొనుచు.

బరోపా సంగ్రామమునందు జర్మనీ జయించిన యెడల ఇష్టమునచ్చిన అధిరాజ్యములన్నియు, వారికి వచ్చునని తెలియజేయుచున్నది. ఇంతవరకు జర్మనీవారికి బరోపానిరంగమునందు లాభమేమియునుగలలేదు. ఎన్నికలములవలనను విలకడ జరుగుకలగలేదు. అందుచేత బాల్కను రాష్ట్రముల వెద్దవెచ్చి పరులించింది. వారుమనకు లేనిగొట్టిడికలిగింది, పృథాన కార్యము నుండి మన దృష్టిని మరల్చవలసింది. కావున పిచ్చియైతి ఇటువంటి పోవుచున్న జర్మను సమస్యలను బయటపడుచు పరగెత్తుట మంచిది కాదు మనము జర్మనీమీదకు పోవుకొని పట్టణములను, ఇతర దేశములలోని పట్టణములను వారిసేనలను ఎంతవరకు పోషించగలము. ఆ యుద్ధములలో ఎప్పుడు కొట్టుకుపో అప్పడన్న యు చల్లబడును. ఆ మనకు దనమంది యు ఎక్కడిదక్కడనే నశించును. ఈవిషయమునైన రెన సంజీవించుదురా? బాల్కనులలో జయోపజయము నిర్ణయింపబడునని కొందరు వాదించుచున్నారు. మేము ఇంతవరకు ప్రాసిన వానిని వారు అంగీకరించినయెడల వారు మా వాదమునుండి తప్పించుకొనుటకు ఒకే మార్గమున్నది. బాల్కను రాష్ట్రములు జర్మనీకి కన్నునకు వారు వాదించుచున్నను. కాని దీని సత్యము మాకు అంధములేదు. బాల్కను రాష్ట్రములను ఆస్తియూ సాంగరేదగ్గర కావచ్చును. టర్కీ దగ్గర కావచ్చును. సర్వయాత్ర సాహాయ్యముగ మనము వెద్ద సేనలను పంపించి ఆస్తియూను గాని, బర్మిని గాని ఓడించగలము. అప్పుడు జర్మనీ నిద్రాని నదలి వేసిన వదలి వేయవచ్చును. టర్కీ, ఆస్తియూను వారి దెబ్బలుతిరిగిన, జర్మనీకి కన్నునకు కొనును.

ఈ యుద్ధమును సాగించుచున్నది జర్మనులు, జర్మనీ దెబ్బలుతిరిగి వారికే గాన వాటిని గాని వారు లొంగరు. అట్టిది జర్మనీలో జొరవడికన్న వేరైన జర్మను సేనలను, ప్రాము, బెల్గియనులను, తరములకై మిత్రమండలి వారిటీసల ఉపక్రమించిరి. జర్మనీవారి మొదటి నైవకపంక్తిని ధ్వంసము చేసిరెండవ వరుసగాని బలీయులు లయన స్థానములు పట్టుకొనబడినది. యుద్ధాంభుముల కంటె, ఇప్పుడు కేంద్రపులకు తిరిగి తలపడుచున్న పుడే జర్మనులకు ఎత్తైన జననష్టము కలుగుచున్నది. లూనుపట్టణమునకు యెదిరించినప్పుడు ఎదిరిన తలమంది నాతులైరి. ఈ ప్రాంతమునే వారికి 40 వేల మంది సయ్యకులు నష్టమైరి. ఇటీవలి యుద్ధములలో 2 లక్షల మందికి తక్కువ కావడం నష్టమై యుండును. ఈ నష్టములకు మామూలిన వారు దోషియైన మానవులగుచున్నారు. ఇందువలన తక్కిన ప్రజలను మనవలసినదని వారిలో నిపుణులు చె

ప్పుచున్నారు. మిత్రమండలి సేనల వారి ముందుపొవుటచే వారికి దిగుబుకలు లోని జర్మను సేనలకు, బలి ఇచ్చుట! వారు కెల్లరమును గాను జర్మనీ పత్రిక కొచ్చుచున్నది. మిత్రమండలి యుద్ధ ప్రస్తావనలను వారుని మాపుటకు ఇంతకంటె దురు? ప్రాము, బెల్గియను రణరంగమునందున్నవి. ఇట్టి పిచ్చిలో జర్మనులు బాల్కను సేనలను పంపించిరి. జర్మనీకి బాల్కను రాష్ట్రపు బోలెడు మందుసామగ్రి కూడ పంపి మిత్రమండలివారికి కుభసాచక మేమి కా జర్మనీవారి సేన వానాటి క్షీణించుచున్న సందర్భమున వారికి మారు సామగ్రి వచ్చుతలములవలన గాని, జర్మనీవారి సేనలకు రెండవ వైపున రహస్య వారిలో కుభసాచక విజృంభించి, మీదపడుటకు కుంభించుచున్నది. మరికొంతమందిను పోయినట్లు మన రహస్య జర్మనీయను. అప్పుడు జర్మనీ ఏమి చేయగలరు? కామార్తీమే చేయగలరు. ఇంతకంటె వేరేమియు బాల్కను రాష్ట్రములకు పంపుటకు మరగిన సేనలను పంపెను, ఆస్తియులలో వారి సేనలకు ఉపయోగము. తిరిగి, గాని, వాటిని పట్టణములను గాని మునుము సర్వయాత్ర సేనలను నడుపుచున్న జర్మనులను అక్కడి యుద్ధము నుండి, వెనుకకు పోవుచున్నలోని సయ్యకులలో కొందరిని ఇతర రంగము పంపినవో ఇంతలో యుద్ధము ముగియవలెనని నాము. నేనోటియను చేసినట్లుగనే మనము ఆచరించి మూలములను ముట్టించవలెను. ఆ పురుషులను మనము విజయించుచు. కేంద్రపుల మూలములను నపుడే మనకు విజయము ధృవము.

అద్దముల యంత్రాకాల:— కోట సంస్థానము వారి ములయంత్రాకాల నొకదాని నిర్బంధ సమకట్టి యున్నటుల యరచిన్నది.

నిర్బంధనివాస కక్షలో నున్న ఒకడు పారిపోవు పూజీకాథ అనునొక ఆస్తియూ దేశమునకు అహుతు కమున నిర్బంధనివాసకక్ష నుదధించుచుండెను. ఇతడచటిను పారిపోయెను అతని ధాన్యముక కాభిరా రితికొరకు వెదచున్నారు.

సమ్యాసపత్రిక లంగీకరింపబడవు:— బాంకిపూతుల హైకోర్టు ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట కచటికి పిలువరిన లో క్రీరాజప్రతినిధిగాను దయచేయుదును. ఆ సమయము సమ్యాసపత్రిక తెచ్చి యును గ్రహించవలె.

శ్రీ కార్మికల పుభువు:— కాలింపాంకు దొరాన పుదేక్షముల సంఘా మొనముటకు క్రీవారు కనివారమువాడు దార్జిలింగునకి బయలుదేరిరి. కాలింపాంకులోని విద్యార్థుల స్థానమునకు చెందియున్న అక్షరకాళాలకు సోమవారము నాడు కేంబ్రీస్టాన మొనర్చి శ్రీ వారాయుడయ్యు: రెన్నుమునకు వెళ్లిరి.

ఒక పోలీసు ఉద్యోగికి పిచ్చి పట్టుట:— వెరుజల్లాలో తనస్వగ్రామమునకు వెళ్లమయి అనునొక పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుకు పిచ్చిపట్టినది. కత్తిచేరినడు తన్ను కొట్టుకొన పూరంభించెను. గ్రామములు మున్నగు రితిని పరీక్షించుచు, అంతవారేడాకత్తి వారివైపున గొడ్డలి చేబూనెను. దీనితో నొక గ్రామముని చంపెను. వేరొక పోలీసు యిన స్పెక్టరుకు పుమాదకరములగు గాయములు తగిలెను. తున కొక సిపాయి సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారిని పట్టుకొనెను.

బొంబాయి హైకోర్టు మహతాగారి మరణము:— అట్టోబరు నెల నెలపులు ముగిసినది. హైకోర్టు ఈ నెల 9 వ తేదీ ని మరల తెనుగుడెకు పృథాన వ్యాయయార్థి సర్ బెనీల్ స్కాట్లు గారును సర్ జడ్జును హిటును గారును మహతాగారు కాల ధర్మ మొంది ఎందులకు తమ దురంత సంతాపమును కోర్టు ప్రారంభమున వల్లడించిరి. మహతాగారి హింసించు సున కార్యముల బెర్మి నుదు వారి ముగళ సంపత్తిని వ్యాయయార్థి గారు తమపునంగమున వల్లడించిరి వ్యాయ వారుల క్షేమమున ఎచ్చి కేటు జనరలు బార్డిను గారు మెనాకగా కీర్తిని సందర్భానుసారముగ ప్రాసించిరి. సర్ బెనీల్ వారు కోర్టులో తమ ఆసనమును స్వీకరించిన యనంతరము మహతాగారి హింసించిన కోర్టుముల నుతిరించి.

కావలెను.

ప్రతిగ్రామమునను ఏడెట్లు. కావలెను. లాభ
కరముననగని. విశేషవరుబడి. పూర్వపు అను
భవముతో బనిలేదు. తెలివి గలవారు తమకు
విశ్రాంతిగలసమయములో పనిచేసి నెంకు 50,
మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించవచ్చు
ను. విశేషముల చెబునకొనుటకు "పోపు 513
మదరాసు" అని వ్రాయును.

వాతావరణస్థితి

1915 సం॥ నవంబరు నెల 10-వ తేదీ.

ప్రదేశములు.	గరిష్ఠమును గంటలకు నడచును 10 కేజీ, ఉదయమును అందుకు వాయువీచేయును	కడచిన 24 గంటల లో, వీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికతమమును గలిగి ఉష్ణోగ్రత	అల్పతమమును గలిగి ఉష్ణోగ్రత	కడచిన 24 గంటలలో	గరిష్ఠము. శతదశాంశము.	
గోపాలపురము	29.964	87.3	77.3	...	44.00	41.41
కాలేరు	29.957	87.3	76.9	...	45.77	33.14
కాకినాడ	29.952	86.0	75.3	24	37.55	35.09
బందరు	29.950	85.0	77.2	...	48.70	36.71
గుంటూరు	...	84.2	75.0	0.02	35.07	...
నెల్లూరు	29.922	88.8	77.6	0.05	22.18	25.20
మచిలీపట్నము	29.927	90.0	76.2	...	27.88	34.16
కడపూరు	29.919	88.7	77.0	0.16	14.18	34.20
నాగపట్టణము	29.832	88.9	80.8	...	18.20	29.94
కొలంబూ	29.871	85.2	74.8	1.29	64.41	61.54
తిరువనంతపురము	29.832	85.0	76.0	0.85	72.56	54.75
కొచ్చికోట	29.894	88.9	76.7	...	114.57	105.80
కల్లికోట	29.891	86.5	77.5	...	108.74	112.65
మంగళూరు	29.836	85.8	76.2	...	101.04	125.20
బొంబాయి	29.927	86.8	79.6	...	75.66	71.59
హైదరాబాదు	27.964	86.2	72.0	...	51.94	29.92
అనంతపురము	...	88.6	78.2	...	28.40	19.51
బళ్లారి	29.923	88.2	70.9	...	31.67	18.74
కర్నూలు	29.966	88.8	78.2	...	21.88	25.74
కడప	29.934	91.1	75.3	...	23.88	28.25
తెలంగాణ	29.927	82.8	66.2	...	32.51	33.12
కొడెకనూరు	22.81	87.1	58.4	...	35.47	46.10
ఉదకమండలము	23.060	67.8	58.0	0.41	5.56	43.24
కోయంబత్తూరు	29.951	90.0	73.5	0.27	16.49	17.70
నెల్లూరు	29.955	89.2	72.4	0.04	31.48	37.16
నీలము	29.92	90.8	72.9	...	37.88	36.32
తిరుచనాపల్లి	29.910	98.1	75.5	0.16	22.42	25.52
పుదుచ్చి	29.903	91.0	74.9	...	26.25	27.54
గురుర	29.899	90.0	76.9	...	29.72	28.84
తిరుకత్తేలి	13.96	15.66

రాజధాని దక్షిణపునము బంగారోభాతపు దక్షిణ
మునను కామధారము మారకమున్నది. రాజధాని ఉత్తర
మున మాత్రము మెల్లగా పొచ్చినది. వాయువరము అంత
ఉగ్రదేగాలేదు. నిష్పత్తివలె అన్ని ప్రదేశములను నెక్కుది
గా నున్నది. బంగారోభాతమున వైపుననున్న కామపు
క్షిణియందున్నది. సుధామోష్ణస్థితి అంతగా మారక అన్ని
ప్రాంతములందును సామాన్యస్థితికి అధికము గా నున్నది. రాత్రి
ఉష్ణస్థితి సాధారణముగ నుండునాటికంటె 7 డిగ్రీలవరకు పో
చ్చినది. కర్ణాటకములోని చెన్నైలో సమస్తతీరములందు తేమ
అధికముగాను దత్తములందు 10 కేజీలవరకు ఉన్నది. అన్ని
ప్రాంతములందును ఆకాశమున సాధారణముగ ముప్పులున్న
విగాని తిరువనంతపురములోని కొంబూరును దట్టముగ క్రొ
మ్ముకొని యున్నది. కొన్ని స్థలములలో గుర్రములు కొట్టియు
చెలియ వచ్చినది. కొంబూరులో 1.29 ఉష్ణోగ్రత వర్షము
కురిగినది.

దక్షిణపున కొనన మోతైవర్షము తరలయ నట్టియు
ఉత్తరపున ఎందుకొ మోతైయు మోతనలు గలవు.
అర్. యల్. బోన్ను.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

స్థానిక వార్తలు

దీపములవేళ:— నేడును కేత్రము సాయంకాలము
6.9 గంటలకు దీపములు వెలిగింపబడును.

కాలమాస్థితి:— నిన్నటి యధోష్ణస్థితి 89
డిగ్రీలు; అధిమాష్ణస్థితి 76.5 డిగ్రీలు.

కీర్తికేతులయన గోళలేగాదు.— కిందటి సోమ
వారము సాయంకాలమున క్రైస్తవకళాశాల విద్యార్థుల
వసతిగృహములో కీర్తికేతులయన గోపాలకృష్ణ గోళిగారి
భార్యగారు ప్రదర్శించిరి. ఆభార్యగారును బ్రదర్శించి
నదివాక్ బహువచన యల్. ఏ. గోవిందరావుగారు గారు
వారికితీరచిత్రముండి నేర్పుకొనదగిన కొన్ని నీతులను బో
ధించిరి. అధ్యక్షులగు దివాక్ బహువచన యల్. ఆదినారాయ
ణగారు పలుకుచు బ్రదర్శించుటకు ముచ్చ. సర్ ఫిరోజి
షా మహతాగారి ఆలంపురణమును చి:తించుచు ఒక
తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. సభవారందఱు దానిని ఉద్దేశ
రీతిని అంగీకరించిరి.

పంచముల మహాజన సభ:— కిందటి ఆది
వారము సాయంకాలము 8.7-80 గంటలవరకు వేలాంపేట
మధ్యపాన నిరసన భవనమున ఈ సభవారు సమావేశమైరి.
బి.వి.కత్తయ్యగారికి పండితుగారు అధ్యక్షతన వహించిరి.
అచ్చట కీర్తిమతి వెంబులు అమ్మగారును ఇంక నితర భార
తీయ ప్రముఖులను సామాన్యులకు చర్చించు విషయముల
వల్ల పంచములకు గంగు లాభములను గురించి అనేకులు
మాట్లాడిరి. అధ్యక్షులు బ్రిటిషు గవర్న మెంటు వారివల్లనే
పంచములకు చాల మేలుగలిగినదనిచెప్పి ప్రస్తుత సంగతిని
ముగిసిన వారు జయము బొందునట్లు చేతుల వ్రాగించిరి.

చెన్నైలో మహాజన సభాయాదరము:—
కొన్నికొలతలవారు మహాత్రికలో ఈసభవారికర్పణ 5.
నెల్లూరు మొదలగు గారు "మత్తుపర్వముల విషయ మెగవర్న
మెంటువారి అభిప్రాయముల" నుండి ఉపకృతించెదరు
అని ప్రయోచించుచుంటిమి. సభ్యులందఱు రానందువలన ఆదిని
లిపి చేయుటయే. ఉపకృతములు సాయంకాలము 5.47 గంట
లవరకుచిచ్చిరి. అధ్యక్షులు మొదలైరాత్రీని ఇట్లు జరుగుటకై రెం
డవసారి ఇదివరకు గౌ. లి. యెక్. కర్మగారు కళాశాలలలో
ఈసభను జరిపించిన చాలావారు గాయంబు నని చెప్పి యున్నా
రు అందుచే సభవారు "భావ బుద్ధివంతుడే! మూడేకాళ్లు" అ
ట్లు పట్టిరి.

బొంబాయిలో బుద్ధిపోటు.

ఈనెల 7 వ తేదీ రాత్రి తెల్లవాడుబాగున 4 గంటలవేళ
బొంబాయిలో కారాఖానాలో 5 వరు పరాములు కత్తులను
కట్టాలను పట్టుకొని ఒకమాస్ట్రోడోట్లో బడిరి. మాస్ట్రోడో
గదిలో పయండెను. వానియొకటనుబోయి నీవు నోకత్తిని నరికెన
మని తెనరించి తాళపు చెవులకు లాగు కొనిరి. ప్రక్క
గదిలో నా మాస్ట్రోడోట్లోను పండుగానెను. అంతా నడికొ
నెట్టి పుగెత్తి నోయిపోలీను వారి పొయినచేయుచుపోలీను
వారు రాగనే ప్రాణములకు తెగించి పరాములు కొట్టోయింది
ఈవలకు ముక్కి పోలీనువారి తలపడిరి. పోలీనువారు వెను
దిశమున పారిరి. భగవానును పోలీనుభయికి ప్రాణాపాయ
కరమగు గాయము తగిలించి. మోటు కొనినట్లు బోనెపు కెను
టను చాల వైద్యముతో నొకకళాన పట్టుకొనెను. వాడెంత
గింజుగొనినను సహాయమును మిగిలించి పోలీనువారు
కన్నువరకును కెనుటకు వారిని కదలలేదు గాని పిమ్మట నల
గుటచే సామునుబడి పోయెను. ఈసంగతి తెలిసి ఇంకెన్ని
కృతుల గ్రహితుగారచటికి వచ్చిరి. ఇద్దరుకళానల దొంగిరి. వారి
నిద్రని తెనసాలకు పుడిరి. పోలీనువారి కంధరికిని గాయములు
తగిలించి. వారికందరిని వైద్యశాలకు పంపిరి. భగవాను చని
పోయెను.

చేత భావము.

తిరువాయ్కాణు దివారు దివారుబామాయున్నది. కృ
ష్ణస్వామిగారు పుత్రావనకు వెళ్లివచ్చును పోయియున్నార
మొనగిరి. సాయంకాలములవరకుదొంగిరి. చేతభావముల ప్రాము
ఖ్యత నొసంగుట యశ్యవలయును విషయమున వియదొరక
ము వారితోనేకేధించిరిని విషయము నాను చాలసంతోషముగా

నున్నది. ఈముఖ్యభక్తునుగూర్చి ప్రజలు బాగుగా తెలుసు
కొనుట యవసరము హిందూదేశమందంతటను చేతభావలసా
ముఖ్యభక్తునుగూర్చి ప్రజల యభిప్రాయము యావరి. ఇదియత్యా
వశ్యకమని ప్రజలు గ్రహించిరి. అంగభాషా భాషనుకలన
హిందూదేశమునకు కలిగిన లాభములకు కందరము తెల్లము
గాని అంగభాష ఎన్నటికిని గూడ సర్వజనసామాన్యులకు
భాష కాకాలదనుటతో వియ నానో నేకేధించుకురిని నేను
తలంచెదను. పాశ్చాత్యదేశీయములను చేతభావలసాను
మన దేశీయులకు బోధింపవలెను. జపానవారు చేయుచున్నది
యే. మనముగూడవట్లేచేయవలెను. పాశ్చాత్యులతత్వశాస్త్రము
ప్రకృతిశాస్త్రము చిత్రీకరణ వాఙ్మయముగూడ మనము
చేతభావలసాగాని సర్వజనలకును తెలుపబలము. తిరువా
న్కూరు దొరతమవారి విషయమును గ్రహించి కేక్రించన
తేమండ పనిచేయుచుంది. అంగభాషా సాంకేత్యము నలవరిం
కొనినవారు పాశ్చాత్యదేశీయులలోని యుత్తమగ్రంథములను
చేతభావలసానికి భాషాంతరీకరింపవలెను.

దక్షిణాఫ్రికాలోని సాత్విక నిరసనోద్యమము.

31-1-1915 వ తేదీకి నిరసనలకు ఎం. కే. గుధిగారి
అహుదాబాదు నుండి ప్రకటించి. ఈ నిధికి 27,824 పౌం
లు అదాయము కలిగినది. దీనిలో 18901 పౌం బొంబాయి
రాష్ట్రము వారును 4035 పౌంబు చెన్నై వారును కంబూ
ను వారు 2186 పౌంబును నైరోబీవారు 150 పౌంబును
బాంజివారు వారు 88 పౌంబును లండన్ నగరమువారు 886
పౌంబును పంపిరి. ఇదిగో 1054 పౌంబు చేరెట్టు నెలూ
లో ప్రకటితమగు చున్న "ఇండియన్ వాపిని యను" పత్రిక
లో విరచింప బడినది. ఈ మొత్తములో భాధానివారందఱు
2868 పౌంబును ప్రయాణ వ్యయముల నిమిత్తము 2258
పౌంబును బోవా ను బర్లకు కార్యాలయ వ్యయ
ముల నిమిత్తము ౧౦౬౦ పౌంబును దత్తుకు కార్యాల
యము నిమిత్తము ౧౦౬౦ పౌంబును తుది వార్తలు
నిమిత్తము 2౦౧౧ పౌంబును లండన్ నగరమునకు వెళ్లిన ప్రతి
నిధుల వ్యయములకు ౪౦౦ పౌంబును మొత్తము ౧౧౬౦౦
పౌంబు వ్యయమైనది. ౧౧౬౦౩ పౌంబు నిజమయ్యును.
గో విషయముల కొర కీసాత్వికనిరోధ మేర్పరపజినది.
నిజము జరిగిన యెడలబడిక వలన నీ యెం విషయములను
గూడ సరిపుచ్చబడినది. ఈ యుద్ధమును ఫలహీనము
కాదనుట కదితార్కానము ఇంతకన్న సగియు లభించ
బుండుటకు అనుకుటకు నీజులేక సోవుటయే కారణము
ఇంతవల కొరదగిన దేదీయును లేదనినేననచు చిన్నచిన్న
యజ్ఞులను నిజావముల మూలమున నివారయకొనదలయు
అట్లేజరుచున్నది. యుద్ధకాండమున దక్షిణాఫ్రికాభార
తీయులిచ్చు దేవులకులకు తలవెట్టుటలేదు. 2) సురత్వగ
ముల పాలు నేమి స్వయముగాగూర్చింది. అసభనమువొద
చెప్పచున్నది. అల్ల చెప్పట వారుదిగి గిమెంటువారియ
చుకొని కూలియ పుపుపత్తిని పూర్తిగావొలగించ వలెను.
కాని సుస్థానములను పక్కముకుటకల్ల కొని సామాన్య
మందేదేక అనుకుచునాద నిరసనకే ప్రకారమెప్పుడు పువరాద
దని మనము ఇండియావొత్తులను పొక్కిచ్చు విచారతనని గుధి
గారుచెడిది.

తెలంగాణకు మార్కెట్టె:— మార్కెట్టెలు కట్టించు
టకు కర్షకప్రభువైద్యశాలకు వెళుకన్న స్థలము తగినదని
ఏ. ఆర్. కావ్సు వి. సి. ఎస్ గారు ముచ్చుకువారు నిశ్చయిం
చిరి. ఈస్థలము నిమ్మలకు వీలగుచాయని నొకతనమువారి నడి
గెయె- మార్కెట్టెలు కట్టించుటకు 3, ౪ లక్షల రూపా
ములు కావలసియుండెను. కలకత్తాలో నరమూత్తులకు గారి
మార్కెట్టెలు పోలికనే దీనిని కట్టించెదరు.

మహామహిమసాధ్యము ప్రహ్లాద
కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి పురచిత గ్రంథమును
కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయునా కీక్రింది విగ్రాహ
మునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 బిల్వేశ్వరీయము ౨-౦-౦
- 2 కొక్కొండ మహాత్మ్యము ౦-౧౨-౦
- 3 సింహాచల యాత్ర ౦-౪-౦
- 4 గోపాలకవి వర్ణనము ౦-౪-౦
- 5 పంచోగి దీక్షిణాదికము ౦-౪-౦
- 6 నరకాసురవిజయ వ్యామోగము ౦-౪-౦

పోస్తుఖ్యుల ప్రత్యేకము
కొక్కొండ కు పారవరసింహం,
రాజమహేంద్రవరము.

విషయము క్రమము.

గ్రామ నిర్మాణము	2
పట్టణ వికాసము	3
విద్య వికాసము	4
ప్రభుత్వము ప్రయత్నములు, స్థానిక పార్టీలు	5
ప్రభుత్వ వ్యాపకము	6
యంత్రాంగము	7-8
విద్యోగా మహాసంగ్రహము	9
కృషి తంత్రములు	10-11-12
ఇంధనము తంత్రములు	13
ఆంధ్రదేశము, హిందూదేశము, రాజకీయము, రాజకీయము	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 10-వ తేది

బుధవారము

యుద్ధ స్థితి

కాలము గడిచిన కొలది సంగ్రాహకృతి దుష్కృత్యమునుచున్నది. యుద్ధరంగములు వర్ధిల్లుచున్నవి. యుద్ధప్రయత్నములు విరిగి కేయబడుచున్నవి. ప్రజాపీడనము హెచ్చుచున్నది. తెల్లయును సర్వ యాదేశములను క్రజలు అప్పకవ్వుల నచభవించుచున్నాడు. వారు తేజాభిమానమునకై యనుభవించెడి కష్టపరంకరలు దేశాభిమానుల కరిత్యాగమున కాదగ్గములు కాగలవు. యూరపు ఖండమున దొకకక్షము దినములలో హేమంతము తన వహిమను బ్రకటించి విజయాతురులైన యోధులకు విశ్రాంతిని గల్పించు నుద్వృక్తమగుచున్నది. జర్మను యోధులు విశ్రాంతిని వైకొనుటకు బూర్వము తమ యశస్వీయములను బడయ విశ్వవయాన్నియును జేయుచున్నారు. కాని ప్రయత్నించుటకు వైవము ప్రాతికూల్యమును వహించినట్లు బాహించవలసి యున్నది. యుద్ధస్థితిని నిశానములను జేసి సమకట్టు భూగోళస్థితిని నిశానములను జేయుటవలె సాధ్యము. జర్మను సైన్యవిహారములు పడమటిరంగమునందును దక్షిణరంగమునందును దక్షిణరంగములందును జేయు సమకట్టి ప్రయత్నములను చేయగలిగిన ప్రయత్నములను నవరోకించిన యుద్ధస్థితిని తెలిసికొనుట కవకాశము గలదున్నది.

పడమటి రంగమునందు జర్మనుల ప్రతిభ మిత్రముడలి సైన్యముల ప్రతిభకు చాళిబాటకు న్నదని యనుదినము నదృశివార్తలవలన స్పష్టమగుచున్నది. యుద్ధప్రస్థానక్రమమును చాళికి పక్షము ముందుకు బోవలయును లేకను నిలువబడి యుండవలయును. నిలువబడియుండుట దుర్లభమై వెనుకకు బోవలసి వచ్చినపుడు విజయదశి పోయి పరాజయభయము సుప్రసాదించుచున్నదని నమ్మకతీతము. ఆంగ్లేయులు జర్మనులను లాభానికాలువ తీరమునందుగల గిరినివరకును వెడలగొట్టగలిగిరి. జర్మనులకు తిరిగిపోయిన కందకములను స్వాధీనము చేసికొనుట సాధ్యపడలేదు. ఫ్రెంచి సైన్యములు ఆఫ్ఘానిస్తాను, పాకిస్తాను, సోమాలి, వాదై సుప్రంతములందు జర్మను సైన్య విహారములను మెల్లమెల్లగ వెనుకకు దూకుచున్నాడు. మిత్రముడలి సైన్యములును జర్మనులకీటిని జ్వాలావా

హినులను విషవాయువులను నుపయోగించుచు వారి మూలం సాధనములను మరల నారల వినా శనమునకు వాడుచున్నాడు. పడమటి రంగము నందు మిత్రముడలి యాగ్నేయగోళముల సముదాయమునకును బలమునకును జర్మనుల యాగ్నేయగోళముల సముదాయము బలము తగ్గినదని నమ్మవలసి యున్నది. కెయజరు తీర్పువద్ద 50,000 సైనికులను సోమనాసకంబుల సంబంధించుచు పడమటి రంగమునందు బోకదృష్టి విమోలనమైయున్న దనియును నచట గెలు కవసరమనియును చెప్పిన మాటలబట్టి యూరంగమునందలి స్థితి జర్మనులకు ప్రతికూలముగ నున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. హేమంత కాలమునందు సయితము పడమటిరంగమునందు సంగ్రామ ప్రస్థానము నడుచుట కవకాశము కొంతవర కుండవచ్చును. కాన దేశంబునూ సమునం దీరంగమునందు జర్మనుల ప్రతాపాగ్ని హెచ్చి మాపుచు కలుగవచ్చును. పడమటిరంగమునందు జర్మనులు మొదటియేడు ప్యాదీసుల బట్టుకొనవలయునని యూహించినట్లులు తూర్పురంగమునందు రెండవ సంవత్సరమునందు పెట్రోగ్రాదు, మాస్కో, కీవుకట్టాంబుల నన్నిటిని గాని వానిలో నొక దానిని గాని స్వాధీనము చేసికొన నధికమైన ప్రయత్నములను జేసిరి. కాని విఫలమనో రఫుతైరి. ఉత్తరమునందు రీగా ప్రాంతమునందు జర్మను లోడుటవలనను వారికి రీగాను జేరుటకు సాధ్యముగాలేదు. మధ్యరంగమునందు డ్విస్సా ప్రాంతమునందును జర్మనులకు డ్విస్సానాటిని దాటుటకు శక్తిజాలక వెనుకబడిరి. దక్షిణమునందు బుకోవిచా ప్రాంతమునందును రుష్యనులకు విజయము గలుగుచున్నది. రుష్యములు స్థిరపానక్రిప్రాంతమునందు 8500 జర్మను సైనికులను బట్టుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. తూర్పు రంగమునందలి మూడురంగములందును ఏమియు హాసమును డియును వెనుకకు బడుచున్న రుష్యులు నిలువబడి పడమటి రంగమునందువలె మెల్లగా జర్మనులకు వెనుకకు స్వేలుట కారంభించినది నమ్మవలసి యున్నది. శీతకాలమునందు సైన్యములు విశ్రమించుటకై జర్మనులు కందకములను తూర్పు రంగమునందు నిర్మించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. జర్మను లూహించినట్లు పెట్రోగ్రాదుకు జేరుటగాని మధ్యనున్న రీగా డ్విస్సాలకు జేరుటగాని జర్మనులకు సాధ్యముగాలేదు. జర్మనులు రుష్యాదేశములో గొంతభాగము నాక్రమించుకొనుట సత్వమైనను తలచినపని నెగ్గినపుడు జర్మనుల ప్రస్థానము జరుగదలవలసినది నమ్మటకు ఏలుగలుగదు. జర్మనులు శీతకాలమునందు రుష్యాభూమియందు గడగడ పడకవంసి వచ్చినను పరిపాటియైన రుష్యులు కొంతవరకు యుద్ధమును సమపగలరు.

దక్షిణరంగము తూర్పు పడమటిరంగముల వలె సంస్కృతికరముగ లేదని ఆంగ్లేయులుగా చేసిన సంభాషణములవల విశదమగుచున్నది. కారణము దక్షిణరంగమునందు బ్రిటీషు ఫ్రెంచి రుష్యులు సైన్యములకు నిలువనిడలేదు. సైన్యములు సామగ్రి దూరదేశములనుండి రావలయును. ఇంకనువలన నచట ప్రస్థానక్రమము దుస్సాధ్యమైన వింతగాను. దక్షిణరంగమునందు నాలుగురంగములు గలవు. ఇటలి ప్రధమరంగము. ఆరంగము

నం దిటాలియనులు బోర్నోరాళిఖరము నాక్రమించి ఆస్ట్రీయను సైన్యమున కొత్తిడిని గలిగించుచున్నారని తెలియుచున్నది. రెండవరంగమునందు జర్మను ఆస్ట్రీయా బల్గేరియా తుర్కీ సైన్యముల నెదుర్కొనవలసిన మహద్భాగమును స్వల్పరాజ్యమైన సర్వీయా వహించవలసిన సాదర్భమేర్పడినది. సహాయమును జేయుటకగీకరించిన గ్రీసుదేశము మూడవరంగము దాల్చినది. గ్రీసునుండి వెంజియోలను మాటలను విశ్వసించి మిత్రముడలి 150,000 సైనికుల సంపుటకు సన్నాహమును జేసినది. సర్వీయనులు మిత్రముడలి స్వల్ప సైన్యములుచేరి శత్రుదేశములనడుమకు లక్షలకొలది సైన్యములతో బోరాడవలసిన స్థితియేర్పడినది. ఆఫ్ఘానిస్థానియను మిత్రముడలి సైన్యములు తగువియత ధర్మమును నెరవేర్చు బ్రతుక్కించుచు స్వయాకథయహా సమిచ్చి తోడ్పడుచున్నవి. ఈరంగము నందు జర్మను ప్రస్థానమున కవసరమైతది ఏమియుండి ఏడియునోపిలు బూతుగ కాన్స్టాంటినోపిలునకు బోవు రైలు మార్గము. ఆమార్గము వశమైపుడు తురుష్కు సైన్యమునకు సహాయముచేయుట జర్మనులకు నులభసాధ్యమగును. దక్షిణరంగములలో మూడవరంగము డాన్ నెయ్యరంగము. ఈరంగము నందలి ప్రస్థానము మిత్రముడలి కనుకూలముగ నుండలేదని ఆంగ్లేయులుగా చెప్పినారు. అయినను నీరంగప్రస్థానమువలన మిత్రముడలికి గొంతప్రయోజనము గలిగినది. తురుష్కు సైన్యములు గుక్కత్తిప్రకొనుటకు విలులేకను నాసియా తుర్కీయందు పరాజయము నొందవలసినవైనవి. సర్జానిక్సుకు మెసపొటెమియా వశమగుటకు తోడ్పడినది. కాన్స్టాంటినుపు రుష్యులకు జయము గలిగినది. ఈజిప్టునందును నూమజుప్రాంతములందును పాంగ్ల సైన్యములు నిర్భయముగ బ్రహ్మ ప్రక్రియను నడుపగలిగినది. దూరదృష్టితో నీవిశేషలాభంబులనన్నిటిని విమర్శించినపుడు డార్డనెల్లు స్వాధీనమై నల్లరముద్రమునకు బ్రవేశముగలుగక పోయినను రుష్యాకును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకును నుపకృతిగలిగినదని విశదమగుచున్నది. దక్షిణరంగమునందలి నాలవరంగము ఆసియా తుర్కీ. సర్జానిక్సు బాగ్దాదును సమీపించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. బ్రిటీషు యుద్ధనావలు ఆసియా తుర్కీలోని పట్టణములమీద నాగ్నేయగోళములను బ్రయోగించుచున్నది. యుద్ధతంత్ర విశారదుడైన కీచెరు ప్రభువు ఆసియా తుర్కీయందును నీజిప్టునందును యుద్ధప్రస్థానక్రమమును నిర్ణయించుటకై వెల్లెనటులు తెలియుచున్నది. జర్మను సైన్యములు కాన్స్టాంటినోపిలును చేరిన పిమ్మట నాసియాఖండము నందలి తుర్కీయందు సలకులసంగ్రామము సంభవము. ఆసంగ్రామము నందు మిత్రముడలి గట్టి ఏర్పాటులనుచేసి విజయమునొంద గలదు. దక్షిణ రంగములలో సర్వీయ డార్డనెల్లు రంగములందు జర్మను బలములు ప్రప్రథమమున తూర్పుపడమర రంగములందువలె విజృంభించినను శీఘ్రముననే నిరోధము గలుగవలసియున్నది. జర్మను యుద్ధతంత్రజ్ఞులు ప్రాయము నటులు మొదట పడమటిరంగము నందును పిమ్మట తూర్పు రంగమునందును సనంతరము దక్షిణరంగమునందును యుద్ధముచేయుట నిర్ణీతమైన ప్రస్థాన

క్రమము గాజాలదు. ఇయ్యది నిశ్చితమైన ప్రశ్నన క్రమ మని యంగీకరించినను తూర్పుపడమరరంగ ములందునలె దక్షిణరంగమునందును నిర్దేశమేర్పడుట ప్రసము. నాలుగైదుల జర్మనులై ని కులు ఆసియాతూర్పుయందు జేరి సంక్షోభమును గలిగించగలుగుదు రనుట వ్యక్తము. లక్షలకొలది నైవికులను జేర్చుటకు వీలుగల తూర్పుపడమర రంగముల దు జర్మనులప్రతాపము తగ్గినది. రంగ ములు పెరిగింకొలది జర్మనులైవ్యములను బలము తగ్గుట సహజము. తూర్పు పడమర రంగములు జర్మనులదేశము నంటియున్నవి. దక్షిణరంగముల కును జర్మనిదేశమునకును విశేషమైన దూరము గలదు. దక్షిణరంగమునందు జర్మనులకు లాభము గలుగుటకు బడులు నష్టము కలుగుటయును సాధ్య ము. దక్షిణరంగములందు ఆస్కేతు ముత్రియును యుద్ధాంగమూత్రియును నాప్రముత్రియులను జేయు చున్నారని నేటితంత్రవాద్యలవలన చెలియుచున్నది. యుద్ధరంగము యూరప్రఖండమునందు మాత్రము 3:00 మైళ్లు వ్యాపించియున్నది. యుద్ధమునందు రహారము 1,000,000 నైకులు నిమగ్నులై యున్నాడు. ఇ తటి మహాసంగ్రామమును విమ ర్శించునపుడు ఆస్కేతు ముత్రి సుబోధించినటు లు విశాలదృష్టి, శాంతము, సాహసము గావలసి యున్నది

బెజవాడ పురపాలన సభుము.

ఇప్పటికి రెండు సంవత్సరములకు బూర్వము దివహి హనుమంతరావు గారు బెజవాడ పురపాలన సంఘమున కధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి. వారిని కారమును బూనెడి సమయమున పాలనసంఘమునందు దురుజులములు మొదలుగ నుండెను. సభ్యులయందు దైవమత్తములేకను వ్యవహారము లన్నియును వివాదాస్పదములై యుండెను. సభాధ్యక్షులకును సభ్యులకును సంయోజము లేకుండెను. మానుమంతరావు గారి కాలమున దీర్ఘకాలము తగ్గినది. విరుట శుభమాచకము. మానుమంతరావు గారు కార్యభారమును వహించినపుడు నీటికొలది యంత్రములు (బొటములు) వివాదము మొదలుగ నుండెను. ఆ తరువాత యంత్రములకు తీరకుండుట విచారకరము. బెజవాడ యందలి నీటి అందుబాటు తగ్గునగుటచే జరుగు మొరలను బెట్టుకొను విషయము సాహస్యమైనది. ఆలోచనమును నివారించుటకై తగిన సయత్నిములను జేయుట యవసరము. మానుమంతరావు గారు పరియంతు జేరవచ్చు రోడ్డును చెడ్డనీటిరుండున్నది పాలకుల విమర్శనమునందు సయితము నూదొంపబడినది. బెజవాడలోని రోడ్లు మానుమంతరావు గారి కాలమునందు చాలవరకు మండ్లితికి వచ్చినవి. పురవాసులు చెప్పచున్నారు. బెజవాడయందున్నత పాతకాలయొక్క సంస్థాపన తీసుకు వివాదములకు గాల్గొన్నవై నది. ఆవివాదములు వివాదయాభివృద్ధి కనుకూలముగ రితిని నిర్ణయింపబడినది. ప్రతికూల మగురీతిని నిర్ణయం పబడినది. విమర్శించుటకు ప్రస్తుతము ప్రారంభమై నది. మానుమంతరావు గారు పట్టణాభివృద్ధిని జేయుటకు దగిన మార్గములను యోచించివారని తెలియుచున్నది. సభయందలి కలహములను జరిపి రోడ్డును భూమిని పట్టణసౌకర్యమును వృద్ధిచేయుటకై పాటుపడిన మానుమంతరావు గారి యధికారకాలము ఈనెల నాల్గవ తేదీతో ముగిసినందున బెజవాడ పురవాస్తవ్యులు తిరిగి మానుమంతరావు గారిని నియమింపుడని పాలకుల కర్ణి పంపినటులు తెలియుచున్నది. పాలకులు పౌరుల విన్నపమును గమనించి మానుమంతరావు గారు గడించిన యనుభవము పట్టణాభివృద్ధికుపయోగపడునటులు తిరిగి వారిని నియమించి ప్రజల కృతజ్ఞతను బడయుట రని నమ్ముచున్నాము.

దుఃఖోపశమము:— న్యాయమూర్తి స్కాటుస్మిత్తు గారి కుమారుడు రణరంగయన మృతికొందెను. కాన న్యాయమూర్తి స్మిత్తుగారిని దొరసానిగారి సమాశ్వసించును శ్రీ బార్జి చక్రవర్తి గారును చక్రవర్తిని గారును తంతివార్త నంకిరి.

బరోపా మహా సంగ్రామము

లాక్ష మేయరు గారి ప్రదర్శనము.

గ్రీసు రాజుగారికిని తొలుడుగారికిని వాయువార్తలు నడచుచుండుట.

బల్గేరియావారును జర్మనీవారును నిషు నాక్రమించుట.

బల్గేరియావారి వివాదము - విచ్చ మెగ్గుట.

ఆంగ్ల దేశమువారికి రణమండలిధ్వజము.

ఇంగ్లాండు

బ్రిటిషువారి వర్తకము

లండను నవంబరు ౮:— ఆక్టోబరులో జరిగిన వర్తకపు లెక్కలనుబట్టి గతనెలకంటె బ్రిటిషు గారు బాకీయున్న సొమ్ము ౧౭55 కలక్షలు తగ్గినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇండియానుండి గోధుమల వచ్చుటతగ్గుబరలన ధాన్యములదివడత గెలతుల వలన తరగెను. మాంసముదిగువతి ౨౦ లక్షలు దిగిపోయెను. గత ౧౦ మాసములందు ౨౧౦ లక్షల పౌండుల యెత్తుగల జేయూకు ఆఫ్రికానుండి వచ్చెను కాని విలువ చుడు ౧౧ లక్షలు దిగిపోయెను. ఇంజులో ౨౦ లక్షలపౌండులకుపైగా ఇండియా నుండి వచ్చెను. మాదిసరకులు 3౦ లక్షలు మోచ్చెను. రబ్బరు గెలతులు మోచ్చెను. ఎరువులలో ముఖ్యముగా ఇసుక, ఉప్పు, ఉన్ని సుకులు, మాదిసరకులు మోచ్చెను.

ఫ్రాంచి బ్రిటిషు ముత్రితుల యన్వేష్యము.

లండను నవంబరు 8:—ఫ్రాంసు రెండు దేశముల నైపులకు సోదరభావము దట్టము గాగ కార్యాచరణమున నేకత్వమునుబరలన తప్పక విజయ మొందలమని దృఢముగ నున్నది యనియు బ్రతుండుగానును. ఆఫ్రికాను గాని నోకరి కొకరు స్నేహితమున గొల్పుచుతంతివార్తల నంపుకొనిరి.

చీనావారిని నావికులుగ జేర్చుకొన కుండుట.

లండను నవంబరు 8:—సాంగ్రి దీవికిని పోవుయొడలందు చీనావారిని కళానుజగమంపదగువా యనువిషయము వావికాసంఘమువారుకూడీ యాలోచించి అట్టియొడలలో సాధ్యమైనంతవరకు బ్రిటిషువారిని లేక బ్రిటిషుపాలకులగు వారి మాత్రమే కళానుజగ నేర్పరచువలసిందని ఓడవర్తనలకు దెలిపిరి.

మేయరుగారి ప్రదర్శనము.

లండను నవంబరు 9:—నేటి దినమున లార్డు మేయరు గారు జరుపకన్న పురదర్శనము జాతీయులకు రణభేరి నిపాదమే. ఉత్సవము వచ్చుటకు ముగియు గ న నేక పలములందు నైపు చేర్చుటకై సభలు జరుపబడును. మాతన నై నిరులు గార్డుల పటాలము వెనుక నడచిరత్తురు. ముఖ్యముగా నైనిక సంబంధములే ప్రదర్శింపబడును. రణరంగము నుండి వచ్చినవారును, పట్టుకొని బడిన నాల్గు జర్మనీయుల ఫిరంగులును సమగ్రాంతర దేశములనుండి వచ్చిన నైపులును పురదర్శింపబడును; దక్షిణాఫ్రికా కాలపుగలులో నాలుగుపటాలములవారికి పురీనిపులుండురు. వీరితో బ్యాంకువాద్యములును పెద్ద ఫిరంగులు నుండురు. శ్రీ రాజుగారి హెచ్చరికను మన్నించి నైపులుగా తీరవలసిందని పెద్ద వారలకును యురకులు కాడెట్లోలో తీర వలసిందనియు లార్డు మేయరు గారు హెచ్చరించిరి.

సంధి విషయము.

లండను నవంబరు ౯:—సార్ల మెంటుప్రభువులసభలో లార్డువు, కర్లనీప్రభువులు క్వలో సంధిచేసికొనుటకుంచి దని నూచించిరి. దీనివరకు బలపాచలేను. దీనినామోదించిన వారు లేరు దీనికి ప్రత్యుత్తరమునుకూడ వెర్వర నియ్యలేను.

విదేశగమనము.

లండను, నవంబరు 9:—సేసలో చేరిదగినవా రెవ్వరును విదేశములలో నివసించుటకు పోయిందేయుటకు స్త్రీమరుకంపె నీలవారును దేశీయ కార్యాలయమువారును నూడ ప్రముత్తిం చుచున్నారని ప్రముఖ ప్రకటన వ్రాసినది.

బల్గేరియా భేదీలు.

లండను నవంబరు 9:—యూధములో భైరిలుగా పట్టు కొనుబడిన బల్గేరియా వారు 19 మంది ప్లిమరుకు వచ్చిరి.

ఫ్రాన్సు

కిచేరు ప్రభువు

లండను నవంబరు ౮:—కిచేరుప్రభువు గారు మాన్సె లీనునుండి సజాని కావబోవుటకు బడులు జేరినని పాపమునుండి తంతికచ్చెను.

రష్యా

డ్విక్ నున్నును రీగాను జర్మనీయులు వట్టలేకపోవుట

లండను నవంబరు 8:—ఈనెల 7 తేదీన స్త్రీహిమిద జయము గలిగింతుల ప్రకటించి యుంటిమి. ఆనాటి యుద్ధమున రష్యానా రణలంబించిన మాతనపద్ధతుల ననుసరించి యుర దెగలవారును పూర్వరంగమున నుపయోగించుచున్న రణ విధానములు తెలియకును. ఏగోయొకసలమునుజాచియవోస్త్రేకుల జేగముగూర్చి శత్రువులవైపుకు రుకుటయే నీనిధానము. ఈసమయమున జర్మనీయులదిగువ నైపులును చురురుగరాలేను. జర్మనీయులు శీతకాలమున రీగాడ్విక్ నున్నులందు గడపెదరనునాశే ఆనాటికానాకు తగ్గుచున్నది. శీతకాలము మాకుపటికంటె త్వరలోవచ్చునని చెప్పబోస్తున్నటు నిజమగుచున్నది. నేటిదినమున పెట్రోగ్రాదునందు 14 తరముల మందుకురెను. ఆ పెట్రోగ్రాదునుండి తంతికచ్చెను. గలీషియాలో తమ కోటను సంధించుటచే తూర్పురంగమునందలి తర ప్రదేశములలోనున్న బలముల గొన్నిటినివచ్చికి జర్మనీయులు దీనికొనిరావలసినవారైరి. ఆస్ట్రీయావారు కోవో, లెంబర్గలనుండి తమసానుగ్రీని దీనికొనిపోవుచున్నారని కైదీలు చెప్పచున్నారని కేఫునుండి తంతికచ్చెను

శత్రుశిబిరముల జొచ్చుట.

లండను, నవంబరు 8:—పెట్రోగ్రాదు—జనరలు లెక్ సింగిక్ గారితో పోరుచున్న రష్యావారి యాక్విరులును ఫిరంగి పటాలమువారును క్లాసునీయులుగ కార్యమును నడుపుచున్నారు. వారు కోవోవలను తూర్పున ముందుకు పోయి ౨ జేరుమంది ఖయిదీలనుబట్టి రష్యావారి కాలపుగలు ఫిరంగులు సానుమాజేరు ఓలిం కాజిల్లాలో శత్రువులవై బడియొచ్చెను.

రుష్యావారు జయముగాంచుట.

లండను నవంబరు ౯:—పెట్రోగ్రాదు—గిమిటా ప్రాంతములందు రష్యావారు నుండునవవోయిరి. విల్నాకు తూర్పున సరన్నుచ్చాంతములందు జర్మనీయుల కండకముల ననేకములను బట్టిరి. కోల్లిక్ సమాపమున శత్రుసమున్యమును జొచ్చితిమి. మహాకాక నేయునుండి ఖయిదీలనుబట్టితిమి ప్రకటింపబడెను.

రుష్యా ముత్రిగారి లేఖ.

లాహోరు నవంబరు 9:—లండను నవంబరు 8:—జుకుటి ముత్రిలను ఉన్వోగమునుండి తప్పించుటయు, క్రొత్త ముత్రిరర్థియోజనమును గ్రీసు రాజ్యమువారు మిత్రమండలి వారియొడ కలిగియుండిన దయాప్రభావమునకు వ్యతిరేకముగ నన్ననీయు ఆకారణమున మిత్రమండలివారికి గ్రీసు దేశ రాజ్యవిధానమునందు సంక్షోచము కలుగక తీరదనియు రష్యా ముత్రిగారు యుమ్. జెమిన్ గారికి తెలియవరచిరిని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఏధ్యుని విలేఖరి వ్రాసెను.

THE GREAT WAR.

Lord Mayor's Show : Trumpet Call to British Nation.

BULGARIANS DEVASTATED: RANKS FALLING BACK.

Nish Occupied by Bulgars and Germans.

GREEK KING AND KAISER IN WIRELESS COMMUNICATION.

[Reuter's Agency.]

SERBIA.

Germany, Austria and Bulgaria. RECENT OPERATIONS INEFFECTIVE. Hopeful Feeling in Serbia.

LONDON, November 9.
The "Temps" correspondent in Serbia has had an interview with the Premier, M. Pashich, who said:—"The contact between the Austrians and Germans and the Bulgarians has hitherto not really been effective, for the Germans cannot yet transport guns and munitions to the Turks and Bulgarians. For that reason, the Germans are desperately endeavouring to gain possession of the Belgrade Nish-Sofia Railway. The conviction prevails at Army Headquarters and with the Government and people that soon the Allied troops will arrive in sufficient numbers to begin operations. Success will be swift and sure. Moreover, we are certain that this success will mark the beginning of the end of the war."

FRENCH TROOPS IN SERBIA.

The Recent Battle. Bulgarians Badly Beaten.

LONDON, November 9.
An Italian correspondent, in an account of the first important action between the French and Bulgarians in southeastern Serbia, at the end of October, says:—"The action was fought on steep and stony hillsides, much divided by ravines, on the east bank of the Vardar. After a heavy Artillery preparation, four Belgian Regiments attacked on the dense, German system. They were preceded by bomb throwers and Macedonian Irregulars. The French artillery and infantry did not fire a shot till the Bulgarians were within a few hundred yards, and then the entire French front burst simultaneously into a hurricane of fusillade. This was followed by the 75's and machine guns. The Bulgarians wavered, but a forlorn hope of 500 men dashed forward, and broke the French centre, after a bayonet struggle. General Bailloud ordered the African Chasseurs to advance, and the Bulgarian forlorn hope was wiped out."

The Enemy in Flight.

Then the whole French line was ordered forward. The Zouaves and the Foreign Legion drove the Bulgarians out of their trenches, and the enemy abandoned their wounded, quantities of arms and ammunition, and two Krupp field guns, which they hurled into a deep gully. By midnight the French guns were covering the town of Strumitza."

Bulgarians Occupy Nish. Bulgars and Teutons Join Hands.

LAHORE, November 9.
The "Civil and Military Gazette" cables:—
LONDON, November 8th.—The claim that the Bulgarians have occupied Nish is generally accepted here. The Serbians apparently withdrew in good order after a three days battle. The Bulgar, and Teuton main bodies have now joined up, but railway communication between Belgrade and Nish is probably interrupted.

Important Allied Advance. Bulgarian Attacks Repulsed.

LONDON, November 9.
SALONIKA.—With reference to the operations on the line from Gradsko to a point north of Lake Doiran where the British are fighting, the French General Staff states that the action is continuing north-east of Strumitza. The French are advancing northward and the British are co-operating on their right. The French have repulsed a violent Bulgarian attack on the left bank of the Vardar near Krisolak and have now extended along the Vardar as far as Gradsko and westwards to the Crnaya affluent of the Vardar. The Crnaya was a serious obstacle, but the French have crossed to the left bank and occupied two villages. An artillery duel in the Valandovo region in which the Serbians are participating continued throughout November 6th, the French guns devastating the Bulgarian ranks and compelling them to fall back. It is reported that the Serbians have secured the advantage over the Bulgarians in the region of Vrania.
The disembarkation of allied troops is proceeding.

GREECE.

Germany and Greece.

Kaiser and King in Constant Communication.

LAHORE, November 9.
The Civil and Military Gazette cables:—
LONDON, November 7th.—The Athens messages state that the German Minister practically resides at the Palace and King Constantine is in direct wireless communication with the Kaiser. M. Venezelos is receiving threatening letters and friends are guarding

him. Sensational developments may be expected at any moment. The "Berliner Tageblatt" fears the return of M. Venezelos to power, and hopes that King Constantine will not allow Greece to throw herself away on a policy of adventure. The paper reminds King Constantine that whatever the strength of M. Venezelos, the army will always obey the King.

Russian Intimation to Ex-premier.

The Daily News Athens correspondent states that the Russian Minister has informed M. Zaimis that another dissolution and election would not accord with the benevolent attitude towards the Entente, which would thereby be compelled to doubt the unprejudiced character of Greek policy.

100,000 Greek Soldiers at Salonika.

A telegram received in Rome from Syracuse states that 100,000 Greeks are concentrated at Salonika.

The New Greek Premier.

LONDON, November 8.
M. Skoudoulis is a veteran statesman, who is respected for his straightforward character and intensity, and his non-partyism and exceptional shrewdness. He has great experience, especially in foreign affairs. His selection is the best possible from the point of view of the Allies, as he is favourable to the Entente, and especially to Britain, where he lived for many years. Indeed, it is considered that the selection was made in deference to the Allies.

GREAT BRITAIN.

The Lord Mayor's Show.

A Trumpet Call to the Nation.

LONDON, November 9.
The Lord Mayor's Show to-day will be a trumpet call to the nation. There will be recruiting meetings at many points prior to the arrival of the procession, and recruits will march in the rear of a Guards detachment. The Show will be of an exclusively military character. It will include men who have been at the front and four captured German guns and also detachments from overseas. Four regiments of South African Infantry will be represented, headed by a band and heavy artillery. The Lord Mayor has issued a message appealing to all eligible men to respond to the call of the King and also to youths to join the Cadet forces.

LATER.—The Lord Mayor's Show was almost entirely a naval and military function. The Procession included colonial detachments and a recruiting Column comprising men representing a number of different regiments and units. Rain fell but streets were filled with huge enthusiastic crowds.

No Peace Proposals Entertained.

LONDON, November 9.
In the House of Lords Lords Loreburn and Courtney found no support for their desire for early peace. None even troubled to reply to their suggestions.

Emigration of Eligible Men. Action to Prevent it.

LONDON, November 9.
The Transatlantic Lines are contemplating joint action to prevent the emigration of men eligible for service. The "Times" says the Home Office is considering steps in this direction.

Prisoners of War.

LONDON, November 9.
Eighteen Bulgarian prisoners of war have been landed at Plymouth.

Lord Kitchener.

LONDON, November 9.
A telegram from Paris says that Lord Kitchener has left Marseilles for Salonika.

British Trade in October.

A Welcome Feature.

LONDON, November 9.
The welcome feature of the trade returns for October is that the balance of trade against the United Kingdom is reduced by one and three quarters millions as compared with the preceding month. The grain imports fell by half a million in value largely owing to the shortage of the supply of wheat from India. Meat fell by two millions.

A feature of the imports for the last ten months is the increase of nearly twenty-five million pounds in quantity and one and half million pounds in the value of tea, of which upwards of twenty million pounds in quantity was from India. Cotton imports increased by nearly three million sterling, and rubber by half a million.

The chief increase in exports were in iron, steel, wool, and cotton goods.

TELEGRAMS.

Exclusion of Chinese. As Sailors and Firemen.

LONDON, November 8.
As a result of the Admiralty Conference on the exclusion of Chinese sailors and firemen from transports, a message has been sent to shipowners recommending that transport crews be British or British coloured subjects, so far as possible.

Cordial Telegrams.

Between French and British Premier.

LONDON, November 8.
PARIS.—Most cordial telegrams have been exchanged between M. Briand and Mr. Asquith, emphasising that the Anglo-French unity of action, strengthened by the growing fraternity of arms, is a guarantee of final victory.

Returned to Front.

LONDON, November 9.
The Prince of Wales has returned to the front.

FRANCE.

A French Liner on Fire. Incendiarism Suspected.

LONDON, November 9.
NEW YORK.—The French liner "Rechanbeau," which sailed for Bordeaux on Saturday with 421 passengers and a full cargo, is returning to Halifax on fire. Incendiarism is suspected.

French Communique.

LONDON, November 9.
PARIS.—The Communique says that there was reciprocal fusillade at Loos while further south patrol fighting took place to our advantage. There were violent German bombardments in Champagne and also at Beuvraignes.

RUSSIA.

NEW WARFARE ON EASTERN FRONT.

Result of Russian Successes in Galicia.

LONDON, November 9.
A telegram from Petrograd says that the tactics employed by the Russians on the occasion of the latest victory, that on the Strypa mentioned in a communique on the 7th are typical of those now adopted by both sides on the eastern front, namely short sharp dashes with rapidly concentrated forces at carefully selected points. On this occasion the German reserves did not move rapidly enough. Every day makes it more improbable that the Germans will be able to winter comfortably in Riga and Dvinsk. The peasant predictions of early winter have been fulfilled and to-day there are fourteen degrees of frost in Petrograd.

A telegram from Kieff says that owing to their reverses in Galicia the Germans have been forced to send reinforcements there at the expense of other sections of the eastern front. Prisoners state that the Austrians have begun to remove stores from Kovel and Lemberg.

Magnificent Work of Russian Cavalry.

Enemy's Lines Penetrated.

LONDON, November 9.
PETROGRAD.—The Russian Cavalry with light artillery is doing magnificent work against General Linsingen. It has penetrated eastward of Kovel and has already taken over two thousand prisoners. Russian infantry in the Oluka district has made a series of successful attacks also supported by light guns.

Russian Progress.

Further Successes.

LONDON, November 9.
PETROGRAD.—A communique records Russian progress in the Riga and Mitau regions and the capture of several German lines in the Lake region east of Vilna, while the enemy front has been pierced in the vicinity of Kolki. About a thousand prisoners were taken in these successes.

BULGARIA.

Munitions for Bulgaria.

LONDON, November 9.
ATHENS.—Prominence is given to a report that three Austrian monitors have towed eleven lighters laden with munitions to the Bulgarian port of Widin on the Danube.

Conflict on the Danube Imminent.

LAHORE, November 9.
The "Civil and Military Gazette's" cable:—
LONDON, November 8th.—The Central News correspondent at Rome says that a conflict between the Austrian and Russian Warships on the Danube appears imminent.

AFRICA.

An Honorary Fellow.

LONDON, November 9.
The Transvaal Judge Sir W. H. Solomon has been elected Honorary Fellow of Peterhouse.

GERMANY.

Kaiser and Ex-Khedive.

A Rumoured Rupture.

LAHORE, November 9.
The "Civil and Military Gazette's" cable:—
LONDON, November 8th.—According to the Cairo "El Mokattam" the Kaiser commissioned the Ex-Khedive

TELEGRAMS.

when visiting Italy to intrigues for the preservation of Italian neutrality. He was furious at the Ex-Khedive's failure and refused to receive him when he was recently in Berlin. The Ex-Khedive sent in his resignation to the Sultan.

'Vorwaerts' Suppressed.

LONDON, November 9.
AMSTERDAM.—The "Vorwaerts" has again been suppressed owing to the publication of a manifesto demanding strongest measures against "Food usurers."

A Swedish Steamer Captured.

LONDON, November 9.
COPENHAGEN.—It is reported that the Swedish steamer "Lapella" has been captured by German torpedo-boats in Swedish waters and taken to Sietin. Owners and Insurance Companies have protested through the Foreign Minister.

UNITED STATES.

Cotton Ginned in U. S. A.

LONDON, November 9.
The United States Ginner's Report shows that the cotton ginned to November 1st totalled 7,384,000 bales as compared with 9,829,000 last year.

Fay and His Comrades Indicted.

LONDON, November 9.
The Federal Grand Jury has presented indictments against Fay and five other Germans for conspiracy to despoil owners and insurers of ships.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 9.
The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State:—
LONDON, November 8th.—The Serbian Legation, Athens, states that the Bulgarian army descending by Veles (Kurupulu) and Prilep towards Macedonia has been completely defeated by the Serbians at Isvar, ten miles west of river Vardar and midway between Veles and Prilep. Detachments of the French Infantry and British cavalry which arrived from Krivolak hastened the victory. The right bank of Vardar is now cleared of Bulgarians. The Bulgarians report on the right bank of Nish they are retreating in good order south-west.

The Germans report that connection has been established further north between the German and Bulgarian main forces and the capture of Krivevo.

The French report continued progress in Rabrovo district, Varada Valley and that the Bulgarians entrenched at Krivolak on the Salonika-Nish railway, 22 miles south east of Veles.

The Russians report a successful attack on a village southwest of Riga. The Russian men, of war also fired on the German positions and attacks southwest of Dvinsk were repulsed with very heavy loss. The Russians captured the second lines of German trenches south of Dvinsk. The enemy attack west of Rafalovka on Styra was repulsed. Fierce fighting continues in Strypa, and Galicia.

The French report that fighting continues unabated north of Mossiges, Champagne and bombardment and grenade attack in the French positions in Tavre. The enemy pushed some elements into the French first line trenches in Hill 199. Everywhere else they were completely repulsed.

The Italians report bad weather and heavy snow in the higher and persistent rains in the lower regions. They continue operations on the whole front and have gained new successes especially in the Isonza region.

The Viceroy Will Not Accept Addresses.

BANKIPORE, November 9.
On the occasion of Lord Hardinge's visit to Bankipur to open the High Court in February next no address from any public body will be accepted.
The "Express" of Bankipore mildly protests against this decision.

Contributions to War Funds.

DELHI, November 9.
Amongst the more recent of the contributions towards the war from Indian Chiefs are:—Rs. 100,000 from the Maharaja of Indore; 2 motor cars from the Chief of Vankar, Kathiawar, an additional armoured aeroplane from the Maharaja Scindia of Gwalior; the use of all his workshops for making of munitions from the Maharaja of Travancore; a quantity of clothing for Sikhs at the front from the Maharaja of Patiala and Rs. 4,000 from the Maharaja of Sind.

To Start a Glass Factory.

DELHI, November 9.
It is understood that Kota Durbar intends starting a glass factory.

CALCUTTA.

Opium Sales

CALCUTTA, November 9.
The 11th Opium sale of the year was held to-day at the Government Opium Sale Godown, No. 2 Charnock Place. There were 890 chests of Benares Opium. The

TELEGRAMS.

highest price realised was Rs. 1,785 and the lowest Rs. 1,780. The average price per chest was Rs. 1,782-6-6 and the sale proceeds amounted to Rs. 14,97,225 against Rs. 1,471,875 last month. No sale took place to-day of Bihar opium.

A European's Appeal Dismissed.

CALCUTTA, November 9.
At the High Court to-day before Justices Greaves and Walmsley an application for admission of appeal was made on behalf of C. Abbs who was convicted by the Presidency Magistrate of Calcutta of receiving stolen property belonging to the Elgin Mills and sentenced to pay a fine of Rs. 500. The accused is the son of Mr. James Cooper Abbs, English Solicitor who used to practise in Macras. Their Lordships rejected the application.

Giving Pistols to Bengali Youths.

A European's Trial.

CALCUTTA, November 9.
At the central police court to-day before the Chief Presidency Magistrate further hearing was resumed in the case in which Alfred Gauge a European was charged with aiding and abetting between 11th August and 17th October last three persons named Bijoy Chandra Mitter, Sachchidananda and Radhika Ganguli to get a Mauser pistol in contravention of the Arms Act. The accused was further charged with the delivery or the revolver without ascertaining previously whether they were entitled to possess the same. Mr. Hume, Public Prosecutor, in opening the case said that the second accused purchased the Mauser pistol No. 8272 from Messrs. A. C. Coondoo and Company of Chandney bazar for Rs. 85 on the 11th of August last. On the 29th of September 1915 a dacoity was committed at Shibpore in the Nadia district. On the 15th October six weapons were found in the jungle. Among them were three Mauser pistols. Two of these were found to be of the fifty which were stolen from Messrs. Rodda and Company in August last and the third was that purchased by the accused from Messrs. Coondoo and Co on the 11th of August 1915. Mr. Hume said further that on the 13th of last month on certain information received from D. C. Russell who is now being prosecuted on a similar charge before V. R. Keays at Kyd Street the accused was questioned by Mr. Bird, the Deputy Commissioner of Police, at Park Street, to whom he stated that he made over the pistol to a Mr. Evans whom he casually met. After explaining the charges under which the accused was charged Mr. Hume continued that three young Bengalees were arrested at Barasat in connection with the Shibpore dacoity and a bundle containing three Mauser pistols, three revolvers and a picture of a sail of a boat were found. This sail belonged to a boat which the three Bengalees forcibly took possession of from a boatman in order to cross the river. Inspector Jennings of the Arms Act Department was then examined. He said that the accused was given time by both Mr. Bird and the Commissioner of Police to procure Evans and the pistols but he has not done so up to date. The accused was unable to give any description of Evans. In conclusion witness said that on the 24th October he received information from the Intelligence Branch of the find of Mauser pistol; on 2nd instant he got possession of it through the District Magistrate of Krishnagar, and also revolver No. 6646 which was loaded and in connection with which Russell is being charged. Mr. Leslie Newman Bird, Deputy Commissioner, said that the accused gave no description of Evans to whom he said that he had lent his pistol. Hemanta Kumar Das deposed to the finding of a bundle containing the pistol. On the bundle being opened witness said that six revolvers were found. Three or four police officers were examined who spoke to the finding of the pistol and its verification. The hearing was then adjourned till the 24th instant.

Interned Man Escapes from Nagar.

CALCUTTA, November 9.
The Criminal Investigation Department is on the look out for an Austrian named Franz Karl, who has escaped from his place of internment at Ahmednagar.

Lord Carmichael's Movements.

CALCUTTA, November 9.
Lord Carmichael left Darjeeling on Saturday for tour in Kalimpong Sub-division and Doars.
On Monday His Excellency laid the foundation stone of the new Hart College, attached to the Kalimpong Homes. That morning His Excellency left Kalimpong for Assam.

Rumours of Treasury Being Looted.

CALCUTTA, November 9.
There was a great commotion at Rajbari headquarters of Gaidunda Sub-Division and its neighbourhood on the night of the 5th inst. when it was rumoured that on that night the local sub-treasury would be looted by the anarchists. Special precautions were taken. Fortunately nothing untoward happened.

UNITED PROVINCES.

The Most Romantic Figure in Oriental History.

Lecture by Pro. Williams.

ALLAHABAD, November 9.
Professor Rushbrook Williams, University Professor of Modern Indian History, Allahabad, delivered an interesting lecture this evening on the political situation in Hindustan at the opening of the 16th century. The conclusion drawn by him was that in the period referred to the Mahomedan powers were weak and distracted by their own divisions; that the Rajput Confederacy led by Mewar was almost ready to seize the Empire which lay within its grasp but that fate willed it otherwise, that Rana Sanga was cheated of his prize and the powers of Islam were re-established. That the Rajputs were doomed to endure rather than enjoy was the result achieved by a single remarkable individual

TELEGRAMS.

named Zahiruddin Muhammad, surnamed the Lion. In the opinion of the learned lecturer, this man's life was the most romantic career of the whole of oriental history.

The successive lectures of Professor Williams will deal with the life of this man.

Agriculture or Industries.
Advice to Indians by Europeans.

ALLAHABAD, November 9.
Sir James Meston unveiled this evening a tablet in connection with the Agricultural Building of the local Ewing Christian College. In the course of his speech His Honour supported the view expressed by Professor Jevons in a recent lecture that India should concentrate its efforts on agriculture rather than industries. This view was criticized by the "Leader". Sir James Meston said that in supporting the view he might receive the same chastisement as Professor Jevons. In this country His Honour said that agriculture was indigenous and industries comparatively mostly exotic and until they got indigenous business put in a really true and sound basis he was afraid the exotic would not flourish to its full capacity.

Rs. 250 for Gokhale Memorial.

Sir James has been pleased to contribute Rs. 250 to the All-India Gokhale Memorial Fund.

PUNJAB.

Coolies Buried Alive.

LAHORE, November 9.
A correspondent writes:—On Monday, November 1st, shortly after noon a regrettable accident occurred at Sabra in Salt Range. Six or seven men were engaged in excavating a well when sides and loosed earth suddenly collapsed and buried them. One man who was practically buried was extricated alive with some difficulty but the remainder had expired before they could be uncovered. The residents of the neighbourhood were entirely at a loss to account for so unusual an occurrence. Nobody in the village appears to have felt any shock of earthquake although a slight tremor was noticed at Jabb at the foot of the range. It seems certain that the accident was due to a severe disturbance reported by Simla seismograph. On that date the centre of origin of that disturbance was believed to be about 5000 miles away.

Interned.

LAHORE, November 9.
One Khan Beg Sial, resident of Rajkot, Jhang District has been interned at Dipalpur in Montgomery District under the Defence Act. This is supposed to be for some alleged connection with the last dacoity cases in which, however, he was not prosecuted.

A Dacoity.

LAHORE, November 9.
A daring dacoity was committed at Dhapal, a small village in the suburbs of Amritsar on Friday at about 4 in the morning. The dacoits are said to have been armed with fire arms and other deadly weapons. It is stated that they even exploded a bomb. One person was very brutally handled. He has received serious injuries but it is expected that he will recover. The dacoits fired some shot which missed their mark. The Amritsar Police are investigating and some arrests have already been made.

BURMA

Chinese Bill Collector disappears with Rs. 7475.

RANGOON, November 8.
The Hongkong Shanghai Bank reported to the police the disappearance of one of their Chinese bill collectors who failed to pay in Rs. 7475. From police enquiries it appears that the man visited two Chinese firms and was paid Rs. 7475, the sum to be paid to the Bank. The police found the bill collector lying unconscious in his house without the money with him and his brother told them that he was brought home in that state from Kokine where he was lying on the roadside. Mr. Guinness, the Agent of the Bank, had the Civil Surgeon sent for who removed the man to the Hospital, where on recovering his senses he was placed under police arrest. The suspected man was under the effects either of drugs or of liquor.

A Mad Police Sub-Inspector.
Kills a Man.

RANGOON, November 9.
The village of Daiku in Pegu district was the scene of tragedy. Recently Police Sub-Inspector Pan Myo went insane in his quarters and started slashing himself with a 'Dah'. On the villagers giving an alarm a party of policemen attempted to close with Pan Myo who threw his 'Dah' at them and then picking up an axe attacked every one near him. One villager had his head cleft and died soon afterwards. Shilea, a Burma Inspector of Police, was seriously injured. The mad man was eventually captured and disarmed by a military-sepoy who crept upon him from behind.

BOMBAY.

DEATH OF SIR. P. M. MEHTA K. C. I. E.
References in Bombay High Court.

BOMBAY, November 9.
On the High Court re-opening this morning after the October vacation the Hon'ble Sir Basil Scott, Chief Justice, sitting in the First Appellate Court, with Sir John Heaton, made reference to the late Sir Pheroz-shah Mehta. Sir Basil, in the course of his remarks, said that it was a matter of pride among the members of the Bar that it had provided for India probably her most ardent and efficient champion. It was interesting to think how his legal training influenced his insistence in the constitutional rights of the insti-

TELEGRAMS.

tutions which he was concerned with, whether they were the Municipal Corporation or the University of Bombay. He fought strenuously in the Council for the Municipal liberty of Bombay, and from 1888 onwards he was a most powerful champion of the rights which he had helped to win. One of the reasons why he had such an ascendancy in the Corporation was that he was the best Municipal lawyer in the assembly. No one knew the governing art so well in spirit and in letter. In Sir Pherozeshah Mehta they had lost a valuable and distinguished member of the Bar.

Mr. Jardine, Advocate-General, speaking on behalf of the Bar, paid a tribute to the sterling qualities of the late Sir Pherozeshah.

Sir Dinshaw Davar, sitting on the Original Side of the High Court, on taking his seat, also spoke of Sir Pherozeshah Mehta's work.

Message of Condolence.

BOMBAY, November 9.

The following letter has been addressed to Lady Mehta by the Chairman of the Indian Merchants Chamber and Bureau.

"DEAR MADAM.

On behalf of the Indian Merchants Chamber and Bureau I beg most mournfully to offer their deep sympathy and sincere condolence at the untimely death of your dear husband the late lamented Sir P. M. Mehta. In common with the millions of his countrymen they mourn his great loss. In him the country has lost its most sagacious guide and leader, and this city a most distinguished and public spirited citizen. Again assuring you of their profound sympathy and sorrow in your great bereavement",

(Sd.) D. E. WACHA.

Punjab Indian Association's Resolution.

LAHORE, November 9.

The following resolution was passed at a meeting of the Indian Association held this afternoon under the Presidency of Mr. Harkishan Lal:—

"That this meeting of the Indian Association, Lahore, has learnt with profound sorrow the melancholy and unexpected news of the death of Sir P. M. Mehta and places on record its deep sense of the irreparable loss to the motherland and of his everlasting services to his countrymen and the Indian National Congress and deeply sympathise with Lady Mehta and the members of the family."

A public meeting of the citizens of Lahore will be held at Bradaugh Hall on Saturday at 5 P. M. to express grief and sorrow at the death of Sir P. M. Mehta.

Workshops Offered for Munitions Work.

DELHI, November 9.

The Chief of Miraj (Senior) has offered to place at the disposal of the Government the workshops in his State for munition work in connection with the war. The offer has been gratefully accepted.

10,500 Grains of Cocaine.

Captured by Bombay Officials.

BOMBAY, November 9.

The Preventive Department of the Bombay Customs have effected a smart capture of 10,500 grains of illicit cocaine valued at about Rs. 4,000 while it was being cleverly smuggled into the city. Enquiries show that while baggage of passengers who arrived by the Italian Mail steamer "Roma" on Saturday were being examined by the Customs Officials at the Victoria Docks Mr. W. E. Rice, one of the Preventive Officers on duty, came across a pillow filled with cotton. He had his suspicions aroused and on examining the pillow, found a packet containing cocaine concealed inside the pillow. One Moor Mahomed Anwar, the owner of the pillow, who was one of the passengers by the steamer, was promptly arrested. He is alleged to have made a statement implicating one Budai Abdul Rahman, a barber on board the S. S. "Roma". Both will be charged before the Presidency Magistrate in due course with importing cocaine without license.

Coronation of Japan's Emperor.

Bombay Japanese Celebration.

BOMBAY, November 10.

To-day being the Coronation Day of the Japanese Emperor the Japanese community in Bombay are observing the occasion with befitting ceremony. All the Japanese commercial houses are closed and in the afternoon a party will be held at the Gymkhana of the community. The Consul Mr. Yatabe will be "At Home" to some 250 guests at the Taj Mahal Hotel to-night. The Consulate Gymkhana and other commercial houses of the community have been decorated with the National Flag.

Chief of Wankaner Going to the Front.

BOMBAY, November 10.

The province of Kathiawar has been well to the fore in giving support to the Government in carrying on the war and his Highness the Jani Sahib of Navanagar's example in going to front to fight is now being followed by H. H. the Raja Sahib of Wankaner. The Raja Sahib placed the resources of his state at the disposal of the Government at the outbreak of hostilities and has been actively associated with the loyal enthusiasm in Kathiawar which has resulted in a gift of a motor ambulance fleet, despatch of Imperial Service Lancers and generous support to the Imperial War Relief Fund and other Funds.

The Chief of Wankaner proceeds to France by the next Sunday's mail steamer. He claims descent from the heroic race of Jhala Rajputs.

TELEGRAMS.

Canvassing for Mehta's Seat.

BOMBAY, November 9.

It is reported that active canvassing has commenced for the election of a member of the Bombay Municipal Corporation to the Provincial Council to fill the seat rendered vacant by the death of the Hon'ble Sir P. M. Mehta. A local contemporary suggests that Mr. D. E. Wacha should be elected in his place.

Insanitary Areas in Bombay.

BOMBAY, November 10.

A special meeting of the Bombay Improvement Trust was held on Tuesday when consideration was given to the Report of the Improvement's Committee submitted to the Trust in 1912 as to how to deal with the schemes submitted by the Municipal Corporation to the Trust for the improvement of insanitary areas. The proposal before the meeting was that in order to enable the Trust to deal with these represented areas they should be given powers similar to those provided for in the English Act for the housing of the working classes to acquire parts of houses, to remove obstructing houses and to levy betterment contributions from house-owners who are benefitted by such improvements.

Sir Ibrahim Rahimtulla strongly opposed the proposal and urged that under the Act the Trust could deal only with unhealthy areas and that the improvement of unhealthy dwelling houses was entirely left to the Municipality. He contended that by obtaining this power they would be encroaching upon the rights of the Corporation. It was resolved to ask the Trust's solicitors to submit a draft for amendment of the Act in the way proposed.

MYSORE.

A Market for Bangalore.

BANGALORE, November 10.

10 Members of the Standing Committee of the Station Municipality headed by Mr. A. R. Cox, I. C. S. President visited certain sites for the proposed General Market and selected the site behind Lady Curzon Hospital. It is understood that the Government will be approached with a view to ascertaining if the selected site is available for the purpose. The cost of construction of the Market is estimated between three and four lakhs of rupees and the Market itself will be after the model of Sir Stuart Hogg Market, Calcutta.

Coolies Killed.

Breach of Rules.

BOWRINGPET, November 9.

Mr. Bocquet, Chief Inspector of Mines in Mysore is prosecuting before Mr. S. M. Pritchard, Justice of the peace, Captain P. J. Crowle and R. A. Bettany, Assistant Underground Agents of the Mysore Mines for committing a breach of rule 211 where four coolies were killed and three injured punishable under section 24 of the mines regulations. The accident was caused by allowing the men to work in the Edgar shaft when blasting operations were taking place.

SOUTH INDIA.

Preservation of Historical Temples.

In the Zamorin's Estate.

CALICUT, November 9.

Since the assumption of the management of the Zamorin's estate by the Court of Wards Mr. J. A. Thorne, I. C. S., Regulation Collector is directing considerable attention to the numerous wealthy historic temples in the Estate with a view to placing their affairs on sound administration. Just now he has succeeded in tracing jewels worth Rs. 12,000 belonging to the Temple at Tirur but not seen during the last sixty or seventy years. The properties have been restored to the Temple. More properties worth Rs. 10,000 are expected shortly to be brought to light. The Hindu community is greatly gratified.

North Malabar Expresses Deep Sorrow.

CALICUT, November 9.

Mr. Windle Superintendent of Police North Malabar, presided at a public meeting held in Cannanore for expressing public grief at Sir P. M. Mehta's death. All the Malabar papers publish leading articles deploring the great national loss at this juncture.

Three Months for Neglect of Duty.

TINNEVELLY, November 10.

The Palamcottah Town Magistrate yesterday disposed of a case of neglect of duty against a railway gatekeeper. The particulars were that the accused slept at his post one night and forgot to close the level crossing gate against traffic with the result that a passing train collided with a country cart causing serious injuries to the carter and the complete smash up of the cart. The accused pleaded guilty and said that he fell asleep as he had an attack of flatulence. The Magistrate convicted the accused and sentenced him to 3 months rigorous imprisonment.

(LATEST TELEGRAMS.)

LONDON, November 9.

NEW YORK.—The Press comments on the note to Great Britain are characterised by utter lack of irritation though praise is bestowed on the document as dignified and emphatic. The papers declare that the Note cannot conceivably lead to a rupture of friendly relations and they regard it rather as fulfilment of neutrality than as evidencing lack of sympathy with the Allies' cause.

Advices from Washington attribute to Government officials opinion that differences will eventually be referred to arbitration.

PARIS.—In an interview M. Thomas, Minister of Munitions said that the results already obtained were marvellous. The Commander-in-Chief had almost more shells than he needed. Fewer castiron and more steel shells were being produced. The work done was as nothing compared to what had still to be done. That would require the whole forces of the Nation.

LONDON, November 10.

A gun from the "Emden" has been added to the exhibits at Horse Guards.

ALLAHABAD, November 10.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya has left for Rajputana to collect funds for the Hindu University.

Commenting on Sir William Wedderburn's letter to Mr. Wacha regarding the Home Rule League the Leader writes:—

"Nobody need look askance at the proposal to constitute a Home Rule League. It is not a rebel movement against the Congress. If it were the one Indian leader who thrice presided over the Congress would not have consented to be its President nor does the letter of Sir William Wedderburn to Mr. Wacha dispose off the League or render objectionable any Congressman's adherence to it as every one highly respects Sir William."

RANGOON, November 10.

In accordance with the Resolution passed on Sunday by the meeting of the Young Men's Buddhist Association which was attended by most influential leaders of the Burmese community in Rangoon and few outlying stations Mr. Uhpay Member of the Legislative Council and President of the Association addressed the Director of Public Instruction on the subject of 13 students of the Government High School who had been expelled in consequence of the recent strike. Mr. Uhpay urged the Director to reconsider his order solely on the grounds of clemency and compassion to students whose careers would seriously be marred by deprivation of education and that boys be readmitted to classes, their absence during the strike being regarded as holidays for examination purposes.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయీయల ప్రతాపచరితములు చక్కని శైలిలో వర్ణించబడినవి. వారి చిత్రపటములు కూడ గలవు ఇట్టి గ్రంథ మిదిగఱ కాంక్షను సంతృప్తికరము.

పల రేఖలు బైండు 0-12-0 కాకిట్ బైండు 1-0-0

శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచితము.

వలయువారు:— శ్రీవాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి,
7, కంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ

కృష్ణాజిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందుగల చింతలపూడికిని యేలూరునకును 30 మైళ్ల వాడైన లోకముందు రోడ్డుగలదు. ఆ రోడ్డుమీద యేలూరునకు చింతలపూడికిని రాకపోకలకు ఎడ్లబండ్లమీదను సుమారు 20 గంటలు పట్టును. ఆ ప్రయాణమిప్పుడు రెండు మూడు గంటలలో నుకరముగ జేయవచ్చును. ప్రయాణ సౌకర్యమును గోచరమున కృష్ణా మోటారు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనీవారు ప్రస్తుతము రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లు చింతలపూడి రోడ్డుమీద వాడుకయందుంచుట కేర్పాట్లు చేయుచున్నారు.

ఒక మోటారు బండియందు తనవన 28 మంది ప్రయాణము చేయుగలదు. ఈ మాసమునందు మోటారుబండ్లు నడుచుట ప్రారంభమగును. బండ్లు ఏ తేదీనుండి నడుచునదియును టికెట్లధర వివరమును కంపెనీవారు నిబంధనము బండ్లు నడుచుట ప్రారంభించుటకు వారముదినిముందు ముందు ఏలూరు నందును చింతలపూడి యందును రోడ్డుపై ప్రక్కలందు ప్రేమనులలోను ప్రకటనములమున వెల్లడి చేయుదును.

ప్రొ. పై. లింగం.

కృష్ణా మోటారు సర్వీసు కంపెనీ.

మదరాసు కార్పొరేషన్

నోటీసు.

1904 వ సంవత్సరము మ చార్జసు సిటీ మ్యునిసిపల ఆర్డు 3-వ నెంబరు 240-వైక్కును ప్రకారము వెంకటేశ బత్తన్ ఏధికిని చల్లప్ప మొదలి ఏధికిని మధ్య నుండు ముక్కు శెట్టి ఏధియందును వడమాలపిళ్ల ఏధికిని, కోయప్ప మొదలి ఏధికిని మధ్యనుండు వెంకటేశ ఏధియందును, వెంకటేశ బత్తన్ ఏధికిని వళ్ళూ బంగారు శెట్టి ఏధికిని నడుమ నుండు ముక్కు నాయకన్ ఏధియందును, మురికి సీటి సంబంధమైన పనులు జరుపబడును. కాన ఈ నెం 11 వ తారీఖు ముంశి వారము మొదలు ముందు తెలియు జేయు నంత కాలమువరకును బండ్ల రాకపోకలకు ఏలు కలుగ కుండునట్లు మూయబడును.

నాన్వసిజల్ ఆఫీసు
సెప్టెంబరు 3-11-15 } జె. సి. మొలొని,
మదరాసు } వెసిడెంటు.

అన్నియు గ్రామసంఘము పరిష్కరింపవలయును. ఒకటిల్లాను

గోవింద బాగ్
బస్సు పేట, బందరు
5-11-15.

జాబులు

ఉపని లేఖనలకు సూచన.

- (1) బుర్రా బాలకృష్ణ కాశ్మీరీగారు (పద్యములనాచర్యము. రాత్రి పాఠశాల వృత్తాంతము ప్రత్యంతరము ప్రకటితము).
- (2) యా. శే. సు. గారు (వృత్తాంతము మాత్రము వేతే ప్రకటింపబడినది)
- (3) యస్. మంకోజీరావుగారు.
- (4) వోర్వకల్లు శీరామరామమూర్తిగారు (దస్త్రము లేదు).
- (5) వెదురుపాక బాలికాపాఠశాల.
- (6) కోల్వూరుసంస్కృత పాఠశాల, దీపావళి నాటి వీధి బహుమానము (దస్త్రము లేదు, నమూనాలము).
- (7) విట్టా శేషప్ప నెట్టిగారు (సకాలమున పంపక పావులచే ప్రకటింపబడక పోయినది).

I

ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము.

ఆయా:

ఆంగ్ల సామాజ్యముతో సంబంధించి హిందూజాతము స్వరాజ్యమున సంపాదించుట యత్యవసరమనియు నందులకై జాతములని భ్రజలందన మహా సంగ్రామాంతరము వెంటనే యేకగీర్వనగా స్వరాజ్యపథని నొనగడుటకై ఆంగ్ల సామాజ్యమును గోరవలయు ననియును, ఇచ్చివరకు మనజేతమునకు స్వరాజ్యప్రాప్తి కలుగుననియును బ్రస్తుతము మనజేతమందొక యాందోళనము జరుగుచున్నది.

ఈయాందోళన మాంధ్రోద్యమమునకు సహకారియగు నా కారా యని యోచింపవలసియున్నది. ఆంధ్రోద్యమము యొక్క ముఖ్యవర్తము ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునకుట సుప్రసిద్ధము. హిందూజాతమునకు ఆంగ్ల సామాజ్యముతో సంబంధించిన స్వరాజ్య మబ్బునెడల ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమునందలి అతి ముఖ్యమగు అతిశ్రేష్ఠులగును ఫలితములొనక వచ్చుటకును కేరయు సంశయములేదు. అట్టి స్వరాజ్యమునకు ముఖ్యముగ హిందూజాత రాష్ట్ర విభాగ మత్యవసరమనియు రాష్ట్ర మొత్తమొక్క మన్న పరిపాలనాసౌకర్య మంత మొదలగు నుడు ననియును సర్. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు "లిడరు" పత్రికకు వ్రాసిన జాబునందు నూచించినారు. అత్యుగగారు చెప్పినట్లునందలి శాస్త్ర వ్యాఖ్యానము మోహనమునకు న్యాయమూర్తి జడ్జి గారు సుదీ యిప్పుడువరక వేతన ముఖ్యమందును, తమస్సునందును వీరు వృద్ధులు. అందువలన వారి యభిప్రాయ మత్యంతాదరణీయము.

ప్రస్తుత మాన్వత్వ దశ యందున్న యే జాతమున దీని కొన్నను ఆ జాతమునందలి రాష్ట్రమును బహుస్వల్ప విస్తీర్ణము శరీరమునకుట స్పష్టమగును. దేశాభివృద్ధికి స్వల్ప రాష్ట్రములకే కారణములు.

రాష్ట్రవిభాగము భాష ననుసరించియే యుండుట యుక్తమని బుద్ధిమంతులందఱయొక్క అభిప్రాయము. ఒక రాష్ట్రమునందు వెక్కుభాషలుండుట అట్టి రాష్ట్రాభివృద్ధికి భంగకరము. అట్టి రాష్ట్రములకు హిందూజాతమున మాత్రమే గన్పట్టుచున్నది. హిందూజాతమునందు విద్యావిహీనత మోముట కిదియే ముఖ్యకారణము. కాబట్టి హిందూజాతాభివృద్ధికి భాషా ప్రముఖ రాష్ట్రములే ప్రధానములు. హిందూజాత మిప్పుడు గోరుచున్న స్వరాజ్యము లభించిన వెంటనే భాషాప్రముఖ రాష్ట్రము లేవ్వలసియును, అందువలన సాంధ్రోద్యమము వలనవలసియును నట్లనియును.

స్వరాజ్యాందోళనమునకు ఆంధ్రోద్యమము వీరు బలకొప్పును. ఈవిధ మాంధ్రోద్యమమునకు నుద్బవించి ఆంధ్రమహా సభములలోని మొలకయెట్రి యిప్పుడు స్వరాజ్యాందోళనమున "మేమతో మహావ్యక్తమై హిందూజాత మంతటను వ్యాపించినది. ఈ మహా వ్యక్తము త్వరలో పుష్పించి ఫలవంత మగుననుట నిస్సంశయము

కాబట్టి యాంధ్రవాచకులందఱును స్వరాజ్యాందోళనమునకు బలమును గలుగజేయుటయును రాగల ఆంధ్ర మహాసభమున దీనివయమును విపులముగ జన్మించుటయును కర్తవ్యముగానున్నది. ఆంధ్రోద్యమము నెదిరించుచుండే ప్రముఖులందఱు ఆంధ్రోద్యమ తత్వము నిపుడైన బూర్ణముగ బరిశీలించి the Imperiయు నెడల సుముఖు లయ్యెదరని నమ్ముచున్నార.

The Chief of next Sunday's the heroic race

వృత్తాంత లేఖలు

నరసాపురము వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖనని వద్దనుండి)

ప్రార్థనాపాఠము.

నవంబరు 4:— మాయూరనగరు 6 మైళ్ల దూరములో నున్న అంతరజేది షేత్రమునకు పదిమంది కలసి నృసింహ మూర్తికి అభిషేకము చేయించుమిత్తము పోయి, మరల గోదావరిలో వచ్చుచున్నప్పుడు పడవ, పల్లెవాళ్లచే వలలు కట్టుకొను నిమిత్తము పాతబడినకట్ట కొకదానికి తగిలి, బద్ధిలయ్యెను. అంతట ఒడ్డునుండి మాయుడు ఓ నాగాయణ స్వామి వాయుడుగాను ఒకటిరెండు రూపాయ లిచ్చెదమని చెప్పి పల్లెవాండ్రు కొందఱును చిన్న చిన్న నావలలో పంపించి అంతట మృత్యుదేవతలనోటినుండి తప్పించిరి.

ప్రార్థన సమాజము.

ఈ సమాజముయొక్క వార్షికోత్సవము ఈనెల 14 వ తేదీని తిరుపతి డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కల్యాణసామి బి.యె.బి.యల్. గారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుపబడునని తెలియజేయుచున్నది. సంఘసంస్కర్తలు.

మా యూజిలొని సంఘసంస్కర్తల మనసులలో నూతనాభిప్రాయములు అనుకొనుచున్నవి. సంఘమును బాగుచేయదలండువారు మొట్టమొదట దానియొక్క మంచి చెడ్డలను తెలిసికొనవలెను. అందుకే కొందఱు సాయుకాల మనతటికి నునుగులు జేసికొని వారకాంతల యిండ్లకు బయలు దేరుచున్నారు. వీరకన్నులు బుద్ధిమంతులు వారిని యిండ్లకు రప్పించుకొనుచున్నారు. ఇందువలన కలగు లాభములు లోకోపకారార్థము సాధ్యమైనంత త్వరలో ప్రచురించ వేయ చున్నాను.

రానుచంద్రపురము వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖనని వద్దనుండి)

కాలమానసితి.

నవంబరు 7:—ఈచేలన్నియు సమృద్ధిగా పండి కోరిక నిధిమైనవి. అట్టి సితిలో ఈ నడుమ నాలుగు దినములు వర్షము లేదలెక బుడతే కుసి కొంత వర్షము కలుగజేసినది. వారణాసిలో జాతము ప్రారంభింపబడును.

మతోపన్యాసములు.

ఇచ్చట 80-10-15 తేదీని చాగంటి అయ్యతలింగం పంతులుగారు వివేకానందస్వామిలవారి జీవితమును గురించి యా, ఈ నెల 1 తేదీని భాగవతి వాసుదేవశాస్త్రులుగారు ముక్తిహ్యమును గురించియు, 6వ తేదీని భాగవతి లక్ష్మీనామ సోమయాజులుగారు రామని యుపదేశ వాక్యములను గురించియు చక్కగ నుపన్యసించిరి.

దీపావళి.

ప్రాంతములందు నెడలనెడల పంచాంగము, శ్రీ పాదవారి పంచాంగము ప్రసిద్ధముగా నుపయోగింపబడుచున్నది. ఈ సంవత్సరము దీపావళి కాలవర్ణయమునుగురించి వీరకు పురికి లేవాభిప్రాయములు గలిగి ఒకరు శరీవార మనియు, మరి యొకరు అదివారమనియు, నిర్ణయించి యున్నారు. ఇట్లుండ అసంభవముగా వీరకుపురు కడచిన శరీవారమునా ది చట సమాజేశ్వరులు తటస్థించిరి. ఆగ్నేకు పురజకులు దీపావళి కాలనిర్ణయమును గురించి విరుదురు బహు భూమాలులై యొక సభ గావించిరి. అందు వెడలెద్దివారు దీపావళి దినము వైశ్యకున కంగమనియు, వైశ్యకును చేయు దినముననే దీపావళి కూడ జరగించవలె ననియు, నుదిరిరి శ్రీపాదవారు దీపావళి దినము వైశ్యకాంగ మనుట పూర్ణతిథి విషయములొగని ఖండ తిథి విషయములొకదానియై, దీపారాధనకాల మగు సాయుకాలమునకు ఎప్పుడు అమావాస్య యుండునో ఆ దినముననే దీపావళి జరగింపవలసినదనియు ను డి వి. రి. కాని ఏమియు నిరపదేయింపలేదు. ఈ ప్రాంతములలో కొందఱు శరీవారమును, మరికొందఱు అదివారమునకూడ, దీపావళిపండుగనుజేసిరి. శాస్త్రవేత్తలకు సిద్ధాంత లిరుంశమును దీపావళి పండుగవడదీపావళియప్పటికి, ప్రతికాముఖులనిర్ణయించును గాత.

అశ్వినర్థ.

మాజిల్లాకలెక్టరు జి. ఇ. మోయిర్ ఈనడుమ ఇక్కడను మోగారుబండిలో నొకయుదయమున పద్మి మోగూలుకు, వైద్యశాలకు, మాది, కొత్తగా నిర్మింపబడు హోస్టలులమునుకూడ జూచి వెళ్ళిపోయిరి. హోస్టలుయొక్క శంఖుస్థాపనలకు, భవనముయొక్క విభాగమునందును కలుపుటకు

వీలులేకపోయినందున, దానిని తీసివేసి యే క్రఫలమున కేయ చలననదని పెంపిచ్చియన్నారు. ఈజిల్లామూర్తి అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు కలపటపు నుదర్శనరావు పంతులుగారును, ల్యాండు రికార్డుస్ తహశీల్దారు రాళ్లపల్లి వెంకటేశ్వరులుగారును ఇచ్చటనే కొన్ని దినములండి యీతాలూకాలో తమ పనులను చూచుకొని యీరముననే వెళ్ళిపోయిరి.

ఇందుమారుపేట వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖనని వద్దనుండి)

కాలమానసితి.

నవంబరు 8:—ఈ రోజున మాత్రము మహాన నాలుగు పదునూ వర్షము కురిసినది. చిత్త స్వాతికాశ్రయలో ఇంతకన్న వర్ష బిందులే యెరిగిండుము సయములు ఈసంవత్సరము చాలావెను జిక్కినవి. ఈ మధ్య వర్షములేక వైద్య ఎండిపోవుచుండినవి, కొన్ని మాత్రము ఎండియే పోయినవి. నేటి దుఃఖజనక మైన వర్షముమాత్రము వెలలకు నుకరమయే చెప్పకొప్పును. జంఝామాతము.

ఈ రోజు జరిగిన వర్షము కర్షకులకు హర్షప్రదమే. అయినను, పుల్లెకు వాయువులవలన ఘోషమే అయినది. ఉదయము మొదలు కొద్ది వర్షము గాలియున్నను, అపరాహ్ణమున మూడుగంటలు మొదలు రాత్రితొమ్మిది గంటలవరకు వీచిన పుల్లెకు వాయువులవలన గ్రామమున గల అన్ని చెట్లు సమూలముగా ధ్వజింపబడియై గాక యిండ్లవైసబడి నానావిధంబుల భీతి గలుగ జేసెను. మా గ్రామమున మహాన అయిన వందల చెట్లు పడిపోయినవి ఇంట్లు చెట్లు అపాయమున పడి కూలినవి. ఈ రాత్రి అన్నము వండుకొంటుకు కూడ అనకాశములేక గ్రామములొని జంతు మూడు పాళ్లు పశుపండుకో కలసినవారైరి. లేనివారు పస్తుంట సహజమేగాని కలవారుకూడ పస్తుంట కోతవీయము గదా! వీధిని విడగబడిచెట్లు లెక్కయేలేదు. అదియేవనిగా కొట్టింది నకు 2/3 రోజులకుగాని మార్గము నుకరంబుగాదు. రోడ్లలలోపంగతి చెప్పవట్టులేదు. అట్టిగాలి రాత్రింతయు నుండిన యెడల మున్యపాటియే అనకుట దుస్తరముగాదా? తెల్లవానవరకు బ్రతికియుండెదమని ఒక్కరయినను తలచియుండిరా? ఈకుపానుగాలి మామదక్షిణమున 30 మైళ్ళలోగల గూడూరు ఆస్రాంత్యమున లేదకుట ఆశ్చర్యమగుచున్నది. సమద్రమునకు అయిదుమైళ్ళదూరమున నుండుటచే సముద్రమునబుట్టింతు పాకుమారుకు దగిలె గావోలు. దయమాయుండగు సర్వేశ్వరుని సత్కృపాకటాక్షమున ఆ గాలి సమసియుండుటచే ఏమర్హార్తము వినుటకు ఆనకాశముగలుగక పోయెగాని, లేనిచోలోక మెట్టిదిగుటన బాగిలియుండునో?

పతన మందిరము.

జగ్గిమంబు సముత్రము పతనమందెరములు గలవు. నాలుగు నేల జరపంబుగల యీ గ్రామమున లేవంట మిక్కిలి మోన్యమభివించి, మా గ్రామవారులు శ్రమఃతులునగుచుక్కెన కొండపనాయకుగారు ప్రయత్నించి ఆతమారు నువ్వువాయుడుగారు కట్టించియును విశ్రోమాపురమందెరమున ఒకగదియకు ప్రస్తు మొకపతనమందెర మేర్పరుచుట్లు నిర్మించి గ్రామములకుండి చుదామూలమున నెల 1 కి ఇరువదిరూపాయలు వచ్చునట్లు లేవ్వరిరి ఈనెలలోనే స్థాపించెదమగా నేనుకోరినది యేమగదా? ఇప్పుడు స్థాపింపబోవుపురమందెరము శ్రీ ఆతమారు నువ్వువాయుడుగారి కలన కట్టించబడినదగుటచేతను, అదిగాక ఆతరు యీ గ్రామంబుననే గాక యీ గ్రామమునందు తఃజీవితకాలమున నొక కోటి ముప్పవలక్షలరూపాయలు సుపాదించి కర్ప చేసినవారగుటచేతను, గ్రామము వారియదమననే వృద్ధికివచ్చినదగుటచేతను, ఏతత్ గ్రామప్రజాసౌఖ్యకార్యంబులు నాయుడు గారివలన జేయబడియుండుటబట్టియు వారు మహాపురుషునియే చెప్పకొప్పును పతనమందెరముగాని, పుస్తకభాండాగా రముగాని యేమహాపురుషులేవైన స్థాపించుట సహజముగనుక ఇచ్చుక స్థాపించు పుస్తక భాండాగామున కేపేగ వెట్టుకొన్నను పతనమందెరమునకు మాత్రము. "అనుమాన మబ్బా నాయుని శ్రీశ్రీగారూ"మని పేరువెట్టుట సమంజసమని నాయభిప్రాయము.

చుండుకు నూనె

ఈనూనెను రాచిర చుండు, పొట్టురాబట్టు, జలగోకుమపుండ్లు మొదలగునవి మూనును. దీనివలన మెట్లుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు. అప్పుతాంజర దీప 6, కుంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

‘కాపరి’

అనునీతిపరమార్థనామధ
మును ఆహ్వానమృదు
పుచ్చుకొనుచుండు
నేని నీకెంతయో
నగుతనమునుగలి
గించును

అది అతిసవ్య
మయినచియు, ఆరో
గ్యదాముకమయి
నదియో, వ్యాధి
రశీకమయినదియో
నయ్యున్నది.

టీచరు మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

రమిషకు హాను

42 వాలాజారోస్తు, పు. దాసు.

[పద్మ కావ్యము.]

వాగ్దనుహస్తా విరచితములగు పద్య సెసిమిది పురాణములకా నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? ఏయేసమయముల నెట్టి పరిణామములఁ జొందినది? మనుజులస్థితి మొదలఁ సెట్లుండె? కులభేదములేకలిగె? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మార్పుకొందె? అచారవ్యవహారము లెట్లెల్లమూతొ? ఈ మొదలగు విషయము లన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, నగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు ఇక్కఱగ వర్ణితములు. ఇక్కఱలపునాన బుద్ధిబలముచే బ్రపంచ స్థితిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి స్థిరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథముపై మంచినపులిప్రాచును నిచ్చియున్నార. శైలిమిగుల సులభము. మంచికాగితములపై ముద్రింపఁబడి నిండు కాళిలికొల్పెందుచేయుంపబడియున్నది. 900 పుటలు డబ్బ 4-0-0 అక్ష్యుల్లేముప్రతి 5-0-0 కర్పూల వేతే. వలయువారి చిత్రశామాట ప్రాచుర్యము.

(4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగుపండితుడు, ముర్దినపల్ శాస్త్రాచార్యులు, కడప.

గంధకరస్యాయనం.

ఇది ప్రస్తుతము, సకలార్చనాగమములు, సమస్త శాస్త్ర
సామగ్రిలు, తెగలు, వాచకములు, రసములు, సుమములు, ప్రసాదములు,
జలములు, సమస్తములు మొదలగు వాటికి ప్రత్యేకము.
1. వివర్ణము వాచకము. 2. కులములు వివర్ణము. 3-4-5.

శ్రీవీర కౌంబూరము క్షబ్దః - నుచానక గలిగి నచికరము
గా నుండును. అశ్వేష్టుము, కనుభ్రుభ్రురము, నాయున, అశోచక
మును మోసింది క్షల్పానము నున్నును. 230 మా॥ సీసా 0-2-0.
0.సి. చా8 నేన. (0-2-6) దిగ్గలంపిక 1 సీసా పంపబడును.

అమృత్యవ సమాజో, పాపమాన . (గుంటూరు జిల్లా)

For more than quarter of a century Stearns' Headache Cure has been the favorite remedy for headache and neuralgia. Tasteless - certain and easy to take.

(ప్రతి మహాదేవీ భాగవతము)

ఇందు రాఘవ యాకవ పాండ వాది సత్కర్షణ మిరుల
మనోహరముగ ప్రతిపాదించబడియున్న వినివృత్తిపరులకు సకల
ముముక్షుజలకులకు నుపకారకములకు పారమార్థిక నిమయ
ముజను ప్రకృతివక్తులకు నాచార్యకావలగు వెత్క
ధర్మములను సమదృష్టుగ కర్ణింపబడినది. మరియు పరదేవ
తాత్వము సాకల్యముగ నుపదేశింపబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ
గ్రంథములను చెన్నపురిలోని శ్రీ గవ్వ మెంటుకారి ఓరియం
యంటర్ మేన్యుస్క్రిప్ట్ లైబ్రరీలోని బి.సి. నమసించి
సమర్థికధనము నిచ్చి వ్రాయించి మహా పండితులచే సంశోధిం
పించి సకల తాత్పర్యకారాధులుగ నాంధ్రభిక్షివో మేలి కాగిత
ములపైని మహా రాజశ్రీ రాజా శ్రీ నరసింహము వెంకట జగ్గా
రావు బహుద్వాసచారు శ్రీ మేనకామయ్యదపురం జమిన్
దారువారిచే స్వతః నిర్వహితోద్ధానము ద్వారా ముద్రిం
పబడినది. ఈ యహగ్రంథ ముద్రితావకమునకు దయచే వదలిన
సామ్యుక్తిలో సకల వాచు మాత్రము కర్మ మరూపమున రాజుట్టు
దలచి వెల ములభయము చేయించిరి.

సారబట్టిలో బ్రెయిండు వేయించిన పుస్తకము 1కి య 1-0-0
మాట్టిలు కాగితముతో బ్రెయిండు " " " 0-14-0

అబ్దుల్ సోదరీమిషక్రన్ విశాఖపట్టణం చాత్ర సరయత్వోహార్లు,

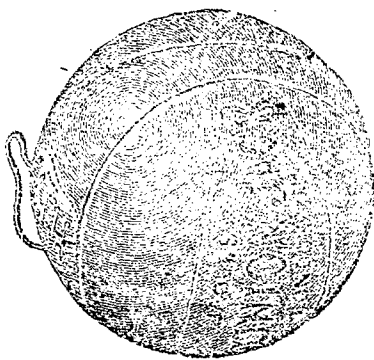
ప్రకృతి

కుంకుమ పువ్వు తులు ౧-కి రూ. 2-0-0.

7-0-0

రెవెన్యూ పన్నులు తులనా 1-3 అక్షాంశ: 0-10-0

అప్పుతాంజనము విహా బొంబాయి అండ్ న్యూ దాను

[illegible]

“దేవయానియకాజ్జె”

అష్టభాగములగు నుండు చక్కని కోటబులి. అండుమన
యాకృతిగలదిగా నుండు. సర్వము య. 12-0-0.

విశేషముగ పొగ డ్రగ్స్ లి. బహుశా లము పనిచేయుటకును
అకారము మార్పు జేందకుండనుండుటకును పూర్వీ యియ్యగలము.

“ಮೊರೆ ಸಾಕ್” ಕಾಲಿಬಂಧಿ
ಪ್ರಿಯಂ ಪಿಲ್ಲಾಳ್
ಮು. ಅ. ಮೊ. ಕ. 11-8

గొప్పరక పుటాత్మికాల వేర్వేరు నక్షత్రము. బహుకాలము. అతిపరి
జేయము. శ్రేష్ఠ క్షిప్రముఁడని నీచవౌరగములకారము పుట్టించు
1899 ల గాయకు అంబోరాత్రి మహాబీరయ్య దుష్టమౌగింపుచున్నాడు. ఇ
తలు తమ ముఠాను గూర్చి

మూర్తి అండు హాసాన్ని
“పక్షు” కాలిబంతులు
[మంజుశర్వ చక్రము]

నీరైనా నిరసనకరములతో తమోత్తమములు. ఎంత
 దూరముననున్న ఆరిలామెనప్పడూరక. బకమెక్కను. చివుకు
 చివుకున నెగురుచుండగలరు. శిష్టపక్షి శిష్టమలకు "పక్షు" 14-8-0

నదియైతఱి అనునామము
 వాడ్యమువారి
 "ప్రాకృత" విస్మరణ - చక్రవర్తులు
 విజయనగరపురమున కుదయించినదిగా ఉదయించినదియును

[illegible]

అల్లు బడికిది.
 24 అడుగుల ఎంకాగోతం. తొమ్మిది ముద్రలు. గుహాంత
 గోతం నున్నది. ఇది 1-కి. గు. 37-8-0.

లిమి.శు.దో, మదరాసు.

